

ЦЕНТАР ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ „МАРА“ НИШ

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ БР. 19; ТЕЛЕФОНИ 018-4106 906

На основу члана 10. став 2 и члана 40. став 1. тачка 2. Закона о социјалној заштити („Службени гласник Републике Србије“, бр. 24/11 и 117/22 - Одлука УС), Одлуке о правима из области социјалне заштите на територији Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр. 101/12, 96/13, 44/14, 118/18, 18/19, 63/19, 92/20 и 131/22, 87/2023, 116/23) и Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите („Службени гласник Републике Србије“ бр. 42/13, 89/18 и 73/19) и члана 8. Статута Центра за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш, Управни одбор је на седници одржаној дана 18.12.2025. године донео:

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ РАДА ЗА 2026. ГОДИНУ

ЦЕНТАР ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ „МАРА“ НИШ“

Директор: Милијана Станковић

У Нишу, децембар, 2025. године

1. ЛИЧНА КАРТА УСТАНОВЕ

Назив установе: Центар за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш

Скраћено пословно име: Центар „Мара“

Место и адреса: Ниш, Сестре Баковић бр. 19

Општина, округ: Ниш – Медијана, Нишавски округ

Година оснивања: 1994.

Правна форма: Установа социјалне заштите

Регистарски/матични број: 17006304

ПИБ: 100620005

Телефон: Централа – 0184106906;

Е – mail адресе:

centar.mara@gmail.com;

direktor@centarmara.rs

pomocnikdirektora@centarmara.rs

sekretar@centarmara.rs

pravnasluzba@centarmara.rs

racunovodstvo@centarmara.rs

boravakomladina@centarmara.rs

boravakodrasli@centarmara.rs

predahsmestaj@centarmara.rs

prihvatile@centarmara.rs

licniopratioci@centarmara.rs

personalnaasistencijai@centarmara.rs

Директор центра: Милијана Станковић

Помоћник директора: Никола Илић

2. УВОД

Центар за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш (у даљем тексту: Центар „Мара“) је установа социјалне заштите. У свом вишедеценијском раду, кроз превазилажење изазова са којима се у том периоду суочавала и у интересу корисника често је допуњавала активности и мењала назив. Формирана је Одлуком Скупштине Града Ниша 15.07.1994. године под називом Дневни боравак за децу и омладину ометену у развоју „Мара“ и са радом је почела 01.11.1994. године, а 2009. године трансформацијом прераста у Центар за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју „Мара“. Одлуком Скупштине Града Ниша 02.10.2020. године постаје Центар за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш и проширује своју делатност увођењем нових услуга, од којих су лиценциране Дневни боравак за децу и младе са интелектуалним тешкоћама, Дневни боравак за одрасла лица са интелектуалним тешкоћама, Предах смештај за децу, младе и одрасла лица са интелектуалним тешкоћама, Прихватилиште за одрасла и стара лица, Лични пратилац детета и Персонална асистенција.

Делатност Центра састоји се у пружању шест услуга социјалне заштите које можемо поделити на:

I. Дневне услуге у заједници:

1. Дневни боравак за децу и младе са интелектуалним тешкоћама;
2. Дневни боравак за одрасла лица са интелектуалним тешкоћама;
3. Лични пратилац детета;

II. Услуге подршке за самосталан живот корисника:

1. Персонална асистенција.

III. Услуге смештаја:

1. Предах смештај за децу, младе и одрасла лица са интелектуалним тешкоћама;
2. Прихватилиште за одрасла и стара лица.

3. ЛОКАЦИЈА, ПРОСТОР И ОПРЕМА ЦЕНТРА „Мара“

Локација: Центар се налази у улици Сестре Баковић бр. 19 у Нишу, при општини Медијана у ширем центру града и у непосредној близини највећег парка „Чаир“. Наменски је преуређен и адаптиран за пружање услуге Дневни боравак за децу, младе и одрасла лица са интелектуалним тешкоћама у развоју. Простор којим располаже састоји се од старог дела објекта који дели са „Пчелицом“, сада спратног типа и ново изграђеног простора. Поред тога, у улици IX Бригаде бр. 59 налази се и наменски уређен и адаптиран простор за пружање услуге Прихватилиште за одрасла и стара лица.

Простор и опрема: Простор у коме се пружа услуга **Дневни боравак** за децу, младе и одрасла лица са интелектуалним тешкоћама у развоју има посебан улаз и двориште. Налази се у насељеном месту. Јавни превоз је доступан, до објекта саобраћају аутобуске линије 34 смер А и смер Б и 9. Има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод пијаће и одвод отпадних вода. Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу, као и за самостално кретање корисника у инвалидским колицима и уз помоћ других помагала. Двориште је ограђено, безбедно за боравак корисника. Објект је приземан, те му из тих разлога није потребан вертикални транспорт. Топлотно, звучно и хидро је изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење. Улаз у објект је обезбеђен видео – надзором. Простор у коме се пружа услуга располаже са 7 просторија у којима се спроводи васпитно – образовни рад са корисницима. Све су опремљене адекватном опремом, у складу са наменом простора. Пружалац услуге обезбеђује услове за рекреацију, физикалну и радно – окупациону терапију, сусрете и контакте са члановима породице и другим лицима значајним за корисника. Подови су прекривени паркетом, осим у тоалетним просторима, где су прекривени неклизајућим плочицама. Постоји просторија за пријем хране и припрему топлих напитака. Исхрана за све кориснике Центра се обезбеђује из централне кухиње Предшколске установе „Пчелица“ из Ниша, уз потписан уговор о техничко – пословној сарадњи Града Ниша као оснивача, надлежне градске управе и установе „Пчелица“.

Трпезарија располаже довољним бројем места за обедовање присутних корисника. Дневна и соба за радно – окупационе садржаје, располажу са довољно простора за организовање различитих активности, у складу са интересовањима корисника. У склопу Центра налази се ординација и интервенција у потпуности опремљене за те намене.

Објекат намењен за услугу **Предах смештај** за децу, младе и одрасла лица са интелектуалним тешкоћама у развоју је наменски саграђен објекат 23.03.2018. године, започет је 18.01.2016. године на катастарској парцели бр. 2910/1 КО – Ниш Теле Кула. Решење о употребној дозволи донето је 05.06.2018. године, бр. ROP – NISP – 10486 – IUPH – 2/2018. Простор у коме се пружа услуга има посебан улаз и двориште. Објекат у коме се пружа услуга корисницима (у даљем тексту: објекат) налази се у насељеном месту. Јавни превоз је доступан, до објекта саобраћају аутобуси линија 34 смер А и смер Б и 9. Има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод пијаће и одвод отпадних вода. Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу, и уз помоћ других помагала. Двориште је делимично ограђено, безбедно за боравак корисника. Објекат је приземан, те му из тих разлога није потребан вертикални транспорт. Топлотно је, звучно и хидро изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење. Улаз у објекат је обезбеђен видео – надзором. У објекту има 10 просторија: 5 адекватно опремљених соба са купатилом (за кориснике), соба за изолацију, дневна соба, сензорна соба, трпезарија и дежурна соба.

Простор у коме се пружа услуга **Прихватилиште за одрасла и стара лица** има два улаза и двориште. Прилаз објекту је приступачан за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу, као и за самостално кретање корисника у инвалидским колицима и уз помоћ других помагала. Двориште је ограђено, безбедно за боравак корисника. Објекат је приземан, те му из тих разлога није потребан вертикални транспорт. Топлотно, звучно и хидро је изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење. Улаз у објекат је обезбеђен видео – надзором. Простор у коме се пружа услуга располаже са 24 просторија. Све су опремљене адекватном опремом, у складу са наменом простора.

Простор у коме се пружа услуга **Лични пратилац детета** налази се у наменски саграђеном објекту. Простор у коме се пружа услуга има посебан улаз и двориште. Објекат у коме се пружа услуга корисницима (у даљем тексту: објекат) налази се у насељеном месту. Јавни превоз је доступан, до објекта саобраћају аутобуси линија 34 смер А и смер Б и 9. Има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод пијаће и одвод отпадних вода. Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу, и уз помоћ других помагала. Улаз у објекат је обезбеђен видео – надзором. Простор у коме се пружа услуга располаже са 2 просторије.

Простор у коме се пружа услуга **Персонална асистенција** налази се у наменски саграђеном објекту. Простор у коме се пружа услуга има посебан улаз и двориште. Објект у коме се пружа услуга корисницима (у даљем тексту: објект) налази се у насељеном месту. Јавни превоз је доступан, до објекта саобраћају аутобуси линија 34 смер А и смер Б и 9. Има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод пијаће и одвод отпадних вода. Прилаз објекту је архитектонски доступан за особе са инвалидитетом и особе које се отежано крећу тј. постоје рукохвати. Простор у коме се пружа услуга располаже са 2 просторије.

4. ГОДИШЊИ РАСПОРЕД РАДА ЦЕНТРА

У току 2026. године ће радити са корисницима у Центру:

1. Заједничке службе коју чини:

- 1.1. Руководство: директор и помоћник директора;
- 1.2. Служба за финансијско – рачуноводствене послове;
- 1.3. Служба за опште и правне послове.

2. Организациона јединица Дневни боравак за децу и младе са интелектуалним тешкоћама у развоју коју чини стручна служба која је у односу на кориснике подељена у следеће групе:

- 2.1. Група за децу и младе 1;
- 2.2. Група за децу и младе 2;

3. Организациона јединица Дневни боравак за одрасла лица са интелектуалним тешкоћама у развоју коју чини стручна служба која је у односу на кориснике подељена у следеће групе:

- 3.1. Група за одрасле кориснике 1;
- 3.2. Група за одрасле кориснике 2;
- 3.3. Група за одрасле кориснике 3;

4. Организациона јединица Предах смештај за децу, младе и одрасла лица са интелектуалним тешкоћама у развоју коју чине:

- 4.1. Стручна и здравствена служба

5. Организациона јединица Прихватилиште за одрасла и стара лица коју такође чине:

- 5.1. Стручна и здравствена служба

6. Организациона јединица Лични пратилац;

7. Организациона јединица Персонална асистенција;

8. Здравствена служба

Радно време установе је одређено Одлуком о оснивању Центра и исто одређује оснивач установе. У току 2026. године Центар ће радити са корисницима:

Заједничке службе раде сваког радног дана од понедељка до петка у периоду од 7:30 – 15:30 часова, док служба одржавања хигијене од 06:30 – 18:00 часова.

ОЈ Дневни боравак за децу и младе са интелектуалним тешкоћама у развоју рад се одвија сваког радног дана од понедељка до петка у времену од 6:30 до 17:00 часова, осим у време колективног годишњег одмора (у периоду од 06. 07. 2026. до 27. 07. 2026. год – 15 радних дана) стручног особља, државних и верских празника предвиђених Календаром нерадних дана у Републици Србији;

ОЈ Дневни боравак за одрасле са интелектуалним тешкоћама у развоју рад се одвија сваког радног дана од понедељка до петка у времену од 6:30 до 17:00 часова, осим у време колективног годишњег одмора (у периоду од 06. 07. 2026. до 27. 07. 2026. године – 15 радних дана) стручног особља, државних и верских празника предвиђених Календаром нерадних дана у Републици Србији;

ОЈ Предах смештај за децу, младе и одрасла лица са интелектуалним тешкоћама у развоју рад се одвија 24 сата дневно, током целе године;

ОЈ Прихватилиште за одрасла и стара лица рад се одвија 24 часа у току целе године;

Услуга Лични пратилац детета и Персонална асистентија до 40 сати недељно у складу са индивидуалним планом подршке корисника;

Дужина радног времена одређена је у складу са чланом 50. Закона о раду, одредбама Посебног колективног уговора за социјалну заштиту и Правилником о унутрашњој организацији послова и радних задатака у Центру. Распоред радног времена је одређен специфичностима послова и дужином рада у Центру и исти је прецизиран наведеним Правилником.

Одмори у Центру се планирају на основу стручних мишљења, консултацијама са родитељима и усклађивања са другим установама и институцијама, као и економичности пословања установе.

Распоред коришћења одмора осталог особља утврђује директор Центра на основу исказане жеље радника и потребе рада Центра, а ради остваривања континуираног рада заједничких служби Центра.

5. ГОДИШЊИ ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ЗАЈЕДНИЧКИХ СЛУЖБИ

5.1. СЛУЖБА ЗА ФИНАНСИЈСКО – РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОСЛОВЕ

Служба за финансијско – рачуноводствене послове на основу законских и других прописа и у складу са нормативима Центра, усмерава и прилагођава свој рад на извршавању основних задатака. Наведена служба организује, координира и прати извршење финансијских и рачуноводствених послова, развија, дефинише и координира припрему финансијских планова и финансијских извештаја, сарађује са органима контроле, координира припрему и израду завршног рачуна, контролише формирање документације за пренос новчаних средстава за исплату права, за реализацију материјалних трошкова, за обрачун и исплату плата, накнада и других личних примања, припадајућих пореза и доприноса.

5.2. СЛУЖБА ЗА ОПШТЕ И ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ

Служба за опште и правне послове на основу законских и других прописа и у складу са нормативима Центра, усмерава и прилагођава свој рад на извршавању основних задатака, као и на пружању правне подршке и помоћи корисницима услуга социјалне заштите ради утврђивање идентитета корисника, иницирања утврђивања и решавања грађанско – правног статуса корисника, обезбеђивања доступности правне помоћи и подршке у складу са потребама корисника, обезбеђивања комуникације корисника страних држављана са дипломатско конзуларним представништвима и помоћи приликом остваривања права код других институција.

ДНЕВНИ БОРАВАК ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ СА ИНТЕЛЕКТУАЛНИМ ТЕШКОЋАМА

Организациона јединица Дневни боравак за децу и младе са интелектуалним тешкоћама у развоју чини стручна служба која је у односу на кориснике подељена у следеће групе:

- група за децу и младе 1 и 2
- здравствена служба.

Сврха услуге дневног боравка састоји се у унапређењу квалитета живота корисника, у властитој социјалној средини кроз одржање и развијање социјалних, психолошких и физичких функција и вештина, како би се у што већој мери оспособили за самосталан живот.

Општи циљ: унапређење квалитета живота деце и младих са интелектуалним тешкоћама, особа са аутистичним спектром и њихових породица као и сензибилисање локалне заједнице за разумевање, прихватање и стварање једнаке шансе за све грађане у Нишу.

Посебни циљеви: Развој услуге која доприноси укључивању особа са инвалидитетом у свакодневни живот заједнице, развој њихових капацитета и већој самосталности. Пружање подршке породицама које имају дете са сметњама како би одржали породично јединство и квалитет породичног окружења. Равој капацитета услуга као и свих укључених социјалних актера кроз континуирано унапређење услуге. Промоција концепта социјалне инклузије кроз планиране и осмишљене акције усмерене ка локалној заједници.

Циљна група: Услуга је намењена деци и младима са интелектуалним тешкоћама **II и III степена подршке**¹ од 5 до 26 година старости.

Капацитет услуге је 20 корисника у једној смени у периоду од најмање 8 сати током дана. У наредној години планира се повећање броја корисника на 25 и поступак обнављања лиценце.

У складу са критеријумом – развојне сметње корисника формиране су две групе.

Смештај корисника се обезбеђује кроз стандардни пријем корисника. Свим корисницима је обезбеђена квалитетна услуга, коју пружалац услуге обезбеђује својим капацитетима како у погледу простора тако и у погледу броја запослених који реализују све програмске активности у складу са потребама корисника и утврђеним степеном подршке.

Лицима са поремећајем аутистичног спектра због своје специфичности пружамо искључиво индивидуални облик рада који је прилагођен њиховим могућностима и капацитетима, интересовањима.

Активности: 1) подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са децом и одраслима; 2) организовање радно – окупационих активности; 3) развој комуникационих вештина; 4) развој вештина за препознавање и решавање проблема; 5) развој вештина и знања

¹ Подршка I степена – значи да корисник није способан да се самостално брине о себи и укључи у активности дневног живота у заједници, због чега му је потребно физичко присуство и континуирана помоћ другог лица. Подршка II степена - значи да корисник може да брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници уз физичко присуство и помоћ другог лица. Подршка III степена - значи да корисник може да брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници, али му је услед недовољно развијених знања и вештина потребан надзор и подршка другог лица. Подршка IV степена - значи да корисник самостално, односно уз подсећање, може да обавља све животне активности.

потребних за живот у заједници; 6) развој вештина самозаштите; 7) рехабилитационе и терапијске активности; 8) организовање пригодних културно – забавних садржаја; 9) организовање слободног времен корисника; 10) организовање рекреативних активности.

ГОДИШЊИ ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЈЕДИНИЦЕ ДНЕВНИ БОРАВАК ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ СА ИНТЕЛЕКТУАЛНИМ ТЕШКОЋАМА

1. ДЕЦА И МЛАДИ СА ИНТЕЛЕКТУАЛНИМ ТЕШКОЋАМА

У овом делу биће приказано шта обухвата свака од активности у непосредном раду кроз индивидуални и/или групни са корисницима у зависности од циљне групе.

1. Подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом

Циљ подршке је социјализација корисника, групна интеракција и интеграција. Социјализација деце и младих са интелектуалним тешкоћама се остварује у условима заједничког живљења и међусобне интеракције са другим корисницима и особљем унутар групе. Степен социјализације зависи од врсте подршке, индивидуалних могућности развоја психофизичких функција, резултата рехабилитационих мера, стимулације и заинтересованости породице и непосредне уже и шире друштвене заједнице. Социјализација и адаптација у радној јединици дневни боравак за децу и младе са интелектуалним тешкоћама подразумева следеће: место појединца у групи и у дневном боравку; играње и дружење са другим корисницима; навикавање на устаљени режим рада у дневном боравку; групна интеракција – остваривање интеракције корисника и васпитача у групи, као и међусобно корисника; одлагање материјала и играчака на своје место након завршених активности; навикавање на промене у редоследу обављања активности у току радног дана.

2. Организовање радно – окупационих активности, односно едукативних активности, које подстичу развој нових знања и вештина

Свака активност, која развија радне навике и подстиче стицање нових знања и вештина, има васпитну вредност. Радно – окупационим активностима се стичу радне навике, заинтересованост за рад, истрајност, одговорност, знање, умешност и вештина за обављање једноставних радњи. Истовремено се развија моторика и побољшава координација покрета. Свака едукативна активност позитивно делује на психофизички развој и понашање корисника. Као и свака мануелна активност, тај рад мора бити усмерен, индивидуално дозиран и планиран. Квалитет и квантитет производа нису циљ активности, они могу бити резултат целокупног развоја корисника.

Примарни циљ окупационе терапије је позитиван утицај на целокупну личност корисника и њихових социјалних односа у средини у којој живе.

Свака радна активност подразумева скуп психо-физичких активности које су унапред индивидуализоване тј. прилагођене способностима и интересовању корисника.

Радно – окупациона терапија има за циљ подизање степена самосталности корисника, усвајање нових вештина, развијање креативности и бољу организацију времена у боравку и ван њега. Овакав вид терапије мотивише кориснике да се креативно изразе, а самим тим задовоље социјалне и емоционалне потребе.

Радни терапеут врши индивидуалну процену корисника кроз одређену врсту интервјуа и задатака. Радно – окупациона терапија се изводи кроз одређене радионице, а индивидуалну процену корисника врши радни терапеут кроз интервјуе и задатке.

У оквиру радне окупације **организују се следеће секције:**

Драмско – литерарна секција – у оквиру ове секције се учи и интерпретирају научени текстови, рецитације, правилно и изражајно читање и писање литералних радова. Ове активности имају благотворан ефекат на краткорочно и дугорочно памћење, правилније вербално изражавање, као и побољшавање графо-моторичких способности.

Ликовна секција омогућава корисницима да своје унутрашње жеље као и поимање света испоље кроз разна ликовна средства и технике.

Музичка секција је усмерена ка развијању интересовања и вештина у области основног музичког и ритмичког изражавања. Подразумева разноврсни програм слушања музике, праћење такта, индивидуалног или групног певања. Поред ових реализује се и учење једноставних игара и народних кола уз музику, што за циљ има оплемењивање музичког доживљаја деце и младих и са интелектуалним тешкоћама у развоју.

У оквиру радне окупације организују се **следеће радионице:**

Радионица народне радиности: ткачка, кројачка радионица и радионица веза.

Ткачка радионица: Садржаји рада: мотање вунице, припрема ручних рамова за ткање (сновање основе), провлачење потке, чворовање вуницом (по шеми); Средства за рад: рам, канап, разнобојна вуница, крпице, пластичне кесе; Производи: подметачи, тканице и торбице.

Кројење и шивење: Сечење маказама по мери и по линији, вежбе иглом на разним материјалима, фирцање и спајање. Вез: пуним, петљастим, гобленским и бодом оплетуше. Средства за рад: панаме, плиш, чоја, платно, вуница, ламирани и др. конач, папир, картон, разне врсте игала; Производи: столњаци, подметачи, јастучнице, зидне слике, вежене честитке.

Радионица филца (израда предмета од чешљане вуне), која развија креативност, истрајност и посвећеност раду. Средства за рад: вуна, специјалне игле за суво филцовање, тврди сунђер, сапун, вода, пластична подлога за рад, електрични бокал за воду. Производи: ручно рађени украси и играчке.

Радионица за ликовно изражавање – радионица обухвата различите врсте ликовних техника (витраж, уље на платну, колаж, бојење таканине...) у којој се реализују различити програми уз примену широког спектра ликовних техника:

Цртеж – обичном оловком, бојење- дрвеним, воштаним, акварел и уљаним бојама, као и бојама за свилу и стакло, колаж, мозаик, израда украсних и употребних предмета од природног материјала. Производи: зидне слике (уље на платну, витраж), цртежи, уникатне ешарпе. Осим што постичу креативност, ликовне активности развијају и визуелно – моторну координацију и фину моторику. Тематске целине бирају радни терапеути према годишњим добрима и актуелним празницима, као и интересовањима корисника.

Радионица папирнате галантерије која производи украсне кутије, кесе за флаше, честитке. Садржаји рада: мерење, обележавање, сечење, савијање (на пола, у спиралу и у виду хармонике), спајање рупица иглом и концем, зумбање картона, облагање картона папиром у боји, лепљење, укоричавање, постављање ручки; Средства за рад: папир у боји, картон, украсно платно, селотејп, лепак, конац (gliser), траке за ручке, калуп за папирне кесе, шило, зумба, игла за вез; Производи: украсне кесе за флаше, украсне корпице, честитке и зидне слике техникама колажа, квилинга и веза.

Радионица пластичног обликовања у којој се производе најразличитији предмети који могу наћи своју примену у свакодневном животу. Средства за рад: пластелин, глина, глиномол.

- **Штампарска радионица**

Циљ: Упознавање са основама штампе и графичке обраде кроз једноставне задатке, уз развијање прецизности, радних навика и разумевања процеса производње.

- **Радионица израде / прераде дрвета**

Циљ: Развијање практичних и радних вештина кроз једноставне активности обраде дрвета, уз унапређење моторике, пажње и осећаја одговорности.

- **Фризерска радионица**

Циљ: Развијање основних животних и радних вештина кроз упознавање са основама неге косе, хигијене и једноставних фризерских активности, уз јачање самопоуздања и осећаја личне вредности.

- **Маникир радионица**

Циљ: Унапређење fine моторике, пажње и самосталности кроз основне технике неге руку и ноктију, уз развијање естетског осећаја и радних навика.

- **Радионица израде свећа и сапуна**

Циљ: Развијање креативности, моторике и осећаја за процес рада кроз израду функционалних производа, уз јачање самопоуздања и могућности радне инклузије.

Кулинарска радионица као најкориснија особама са сметњама у развоју, јер им омогућава да на занимљив начин савладају свакодневне животне вештине. Постоје многе активности које се могу радити у кухињи са овом популацијом, а које могу бити изузетно стимулативне за њихов развој. Кулинарска радионица се одвија у наменски одређеном простору и опремљена је потребним апаратима за припрему хране и напитака.

3. Развој комуникационих вештина

Комуникација представља основу за усвајање језика и развој говора, интелектуални развој, учење и социјализацију. Деца и млади са интелектуалним тешкоћама већином имају неке поремећаје говора и језика (дислалију, алалију, лоше изговарање слова, врскање, дисграфију, дисортографију). Примарни циљ је разумевање једноставних налога и њихово извршавање, односно рад на невербалној комуникацији (рецептивни говор). Често је корисницима пажња краткотрајна и дифузна, а памћење је изразито механичко. Вокабулар је оскудан и недовољно развијен, те су неопходна дужа и честа понављања, показивања и упућивања.

Развој комуникационих вештина има више циљева: омогућава корисницима разумевање говора других, као и јасније усмено и писано изражавање; разумевање појмова на нивоу искуства; оптимални ниво социјализације корисника у оквиру њихових говорних и језичких могућности; овладавање језичким фразама из свакодневног живота, које имају вредност

комуникације, опажања и остваривања социјалних веза; писани говор, код корисника код којих постоји потенцијал за развој графомоторичких способности; исправљање говорних сметњи, као допуна логопедском раду, чиме се истовремено спречава пропадање вокабулара; оспособљавање корисника за разумевање писаних текстова, филмова, позоришних представа, медија. Рад на равоју комуникационих вештина поразумева:

Рецептивни говор, односно: рад на развоју невербалне комуникације (разумевање мимике, геста, погледа, гримасе, додира, вокализације); слушање говора, разумевање информација и адекватно понашање корисника (извршавање радње, показивање слика, узимање и давање предмета); разумевање и извршавање једноставних налога и радњи (разумевање свакодневних животних ситуација); разумевање временског следа догађаја; разумевање и извршавање неколико налога у низу; дискриминација шума и звукова из свакодневног живота (киша, ветар, гласови људи); визуелно и акустичко опажање – слушање радио програма, гледање филмова и ТВ програма.

Експресивни говор, односно: вежбање доње вилице, вокализација; имитативни говор, имитација геста; богаћење речника – показивање и именовање различитих појмова са сличица или слика у књигама; именовање и показивање предмета у просторији и ван ње; усвајање стереотипних израза „изволи“, „хвала“, „добар дан“ и сл. (корисници који могу да говоре); богаћење речника изразима из свакодневног живота; усмено изражавање – разговарање са одраслом особом, другим дететом или неколико особа (изражавање својих потреба, жеља, вођење разговора), разговор путем телефона, меморисање рецитација, интерпретација добијених информација.

Рад на развоју комуникационих способности подразумева и учење за рад на рачунару.

4. Развој вештина за препознавање и решавање проблема

Основни циљ је усвајање когнитивних вештина које су потребне за учење као што су: пажња, меморија, мишљење, говор и језик. Ове вештине омогућавају корисницима да разумеју различите информације и односе у спољашњем свету, што представља основ за сва даља учења у животу. Развој когнитивних способности доприноси богаћењу искуства, бољем опажању, схватању основних појмова количина, величина, облика, и бољем сналажењу у простору и времену.

Активности које се реализују: препознавање и именовање предмета (боја, облик, величина); процењивање постојаног објекта, утврдити да ли за корисника предмет постоји и онда када је ван његовог видног поља; постављање предмета у простору; кретање предмета (вертикално, хоризонтално, по косини, кружно кретање); пролажење предмета кроз други предмет, стављање једног предмета у други предмет, стављање једног предмета поред другог и испод другог; просторни ред, серијација и класификација; спонтана игра предметима различитих облика; препознавање геометријских облика (круг, квадрат, правоугаоник, троугао); постављање предмета - хоризонтални и вертикални низови; појам пара (пар ципела, рукавица, придруживање); постојаност предмета (мотивисати корисника да трага за предметом који скривамо); кореспонденција „идентичних парова“ – стављање сличица на исту такву сличицу; кореспонденција „калуп – облик“ (круг, троугао, правоугаоник, квадрат).

Задаци: подстицање радозналости за предмете, појаве, догађаје, људе и њихова занимања; развијање вештина за сналажење у различитим ситуацијама; овладавање вештином игре (дељење играчака, чекање на ред у игри); развијање вештине решавања проблема

(решавање сукоба или доношење одлука у одређеној ситуацији); усвајање општих појмова који се односе на објекат, простор, узрочност; развијање елементарних појмова који се односе на количине, величине, облике, мере, положај у простору и просторне односе два или више објеката; развијање основних логичких појмова који ће допринети сналажењу корисника у простору и времену.

5. Развој вештина и знања потребних за живот у заједници

Када су у питању **особе** са интелектуалним тешкоћама стално је присутан проблем изопштености из различитих видова друштвених дешавања. Социјализација је сложени процес изградње личности, што подразумева прогресивно смањивање нагонских потреба, социјално оплемењивање, као и развијање способности за прилагођавање друштву. Представља процес учења правила и обичаја неког друштва и уско је повезана са васпитањем. Социјалне вештине се уче у условима заједничког живљења и међусобне интеракције и комуникације корисника са другим људима у окружењу. Социјалне вештине подразумевају:

- Учење и развијање особина и навика неопходних за групни живот и рад у мањим заједницама (вештине у комуникацији, склапање и неговање пријатељског односа, подстицање солидарности);

- Развијање свести о себи и вредновање своје личности (свест корисника да може бити користан члан друштва);

- Разумевање и извршавање једноставних налога васпитача у смислу усвајања навика учтивог понашања (поздрављање познатих лица свакодневно, поздрављање непознатих особа – упознавање, дочекивање гостију и посетилаца; примање или давање поклона, комплимената, саучешћа, честитања; разговор телефоном; нуђење или прихватање позива за излазак у шетњу, биоскоп, позориште...) и указивање на учтиве и неучтиве начине изражавања (елиминисање псовки и других непристројних израза);

- Емоционално прилагођавање у животним ситуацијама (развијање правила односа према друговима и другарицама, понашање у веселим ситуацијама, понашање и реаговање у фрустрационим ситуацијама, развијање осећаја одговорности за своје поступке);

- Формирање свести о елементарним нормама друштвено-моралног понашања (испуњавање обећања, одржавање поверења, чување тајни и сл.), елиминисање непристојног понашања у разним ситуацијама (оговарање, непристојна радозналост, бучно понашање, пљување на јавном месту, млатарање рукама и сл.).

- Подстицање социјалне иницијативе (научити кориснике да затраже обавештење од непознатих лица на непознатим местима, да се снађу у ресторану или посластричари приликом наруџбине и плаћања, да знају да се обрате полицајцу ако се изгубе, или ако им је потребна помоћ, да знају своје личне податке и да их дају надлежнима);

- Руковање новцем и куповина (располагање наградом или цепарцем, обављање ситне куповине за потребе домаћинства).

Социјализација на ужем плану одвија се у самом боравку на практичним примерима и у датим ситуацијама. На ширем плану одвија се ван борава и то на разним местима и у разним ситуацијама: едукативни и рекреативни излети, продајне изложбе, спортска и друга такмичења, учешће на инклузивним манифестацијама, посете биоскопу, позоришту и другим представама, сналажење у саобраћају-коришћење пешачког прелаза, аутобуса. На овај начин

корисницима се пружа више самопоуздања и сигурности за срећнији и садржајнији живот у заједници.

Степен остварене социјализације зависи како од очуваних интелектуалних и вербалних могућности самог корисника, тако и заинтересованости средине да помогне у том процесу.

6. Развој вештина за самозаштиту

Ова област рада је у раду са најмлађом популацијом примарна, јер за циљ има усвајање и развијање основних **животних** вештина, који ће им омогућити већи степен самосталности, а самим тим и социјалне инклузије. Самопослуживање и самозаштита се у раду са децом и младима односи на усвајање хигијенских навика, исхрану и бригу о својој одећи и обући. То ће се посебно форсирати кроз перманентан рад са корисницима, због важности хигијене у насталој епидемиолошкој ситуацији.

Усвајање хигијенских навика: контрола сфинктера, самостална употреба тоалета; осамостаљивање у коришћењу хигијенског прибора, прању и брисању руку, употреби марамице за нос; упознавање са основним појмовима хигијене: прљаво, чисто, мокро, суво; упознавање са општим опасностима (врела вода, ватра, оштар предмет...).

Исхрана: самопослуживање за столом – правилно седење за столом; правилна употреба прибора за јело; самостално конзумирање хране и самостална употреба чаше; осамостаљивање у постављању и распремању стола.

Брига о одећи: навикавање на самостално облачење и свлачење одеће и обуће; закопчавање дугмади и рајфешлуса; самостално одлагање ствари у ормарић; сређивање ормарића; чешљање косе – самостално и испред огледала. Сви послови и задаци морају бити врло једноставни, јасни и конкретни.

У свакој активности са децом и младима посебно се наглашава сфера безбедности у смислу: стварања навика културног понашања; навикавања деце и младих на заједнички рад са вршњацима и учешће у групним активностима; основна упутства за безбедно кретање улицом; правилног коришћења оштрих предмета – есцајг; осамостаљивања за коришћење електричних уређаја.

7. Рехабилитационе и терапијске активности

Рехабилитационе и терапијске активности ће се реализовати у складу са идентификованим потребама корисника.

Све рехабилитационе и терапеутске услуге се пружају или организују на начин дефинисан у индивидуалном плану услуга. Оне се организују и кроз групне и образовне, рекреативне и радне активности и укључују према слободном избору.

Циљеви рехабилитацијских поступака: отклањање или ублажавање специфичних тешкоћа или поремећаја у једној или више области сензомоторног и психофизичког развоја; развој моторичких вештина и спретности при кретању, координирање покрета; обнављање искуства о себи, себи и односу на простор и време и у односу на друге; богаћење сензомоторичких искустава, релаксација.

8. Организовање пригодних културно – забавних садржаја

Основни циљеви културно – забавних садржаја су: ширење знања и искуства и подстицање мотивације код корисника; превенција осећања усамљености и изолованости; развијање осећања пријатности, задовољства и личне вредности; задовољавање потребе за сугурношћу и прихватањем; развијање способности да се прихвати и поднесе привремени неуспех; отклањање тензије, развијање естетских и моралних вредности, развијање комуникације као вида активне социјализације.

Културно – забавни садржаји обухватају следеће активности: прославе рођендана корисника, обележавање и прослава значајних датума (Дан установе, Дан инвалида, 8. март, Нова година...); присуствовање уметничким или културним догађајима (бископске и позоришне представе, изложбе ...); организовање ликовних радионица – у сарадњи са хуманитарним организацијама, одлазак у шетње, обилазак града и посете историјских знаменитости (парк Бубањ, Тврђава, Чаир, музеј, библиотека...); заједничко дружење у угоститељским објектима (кафићи, посластичаре, ресторани...); дружење са корисницима других установа (геронтолошки центар, дневни боравци, инвалидска удружења, школе ...); посета и учествовање на изложбама ручних радова, организовање изложби (хуманитарних, аукцијских и продајних).

9. Организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника

Циљеви организовања слободног времена: правилно коришћење и планирање слободног времена; унапређење квалитета друштвеног живота; задовољавање социјалних и емоционалних потреба корисника, социјализација корисника. Избор активности се врши на основу интересовања корисника а уз надзор васпитача, и подразумева: играње друштвених игара; одмарање и дружење после ручка уз кафу; прелиставање илустрованих часописа; бављење хобијем; уређење и декорација радних просторија и хола; гледање културно – забавног и спортског ТВ програма; слушања одабране музике; изражавање кроз покрет (плес).

10. Рекреативне активности (излети, спортске активности)

- Бављење спортским или рекреативним активностима (спорт, физичке активности, активности на отвореном, и од пролећа, по могућности, одлазака на базен)
- Бављење индивидуалним или групним играма у затвореном или на отвореном (игре са лоптом, карте и друге друштвене игре)
- Присуствовање спортским догађајима (фудбал, кошарка)
- Присуствовање уметничким или културним манифестацијама (биоскопске и позоришне представе, изложбе, концерти)
- Учествовање у туристичким активностима (посете историјским местима, споменицима културе, обилазак оближњих места)
- Организовани излети и екскурзије (по могућности зоолошки врт, етно салаш)
- Коришћење ресурса за забаву у окружењу (библиотека, спортски терени, манифестације)
- Одлазак на места за забаву у свом окружењу (посластичарнице, биоскоп, кафићи)

- Друго – зависно од индивидуалних потреба корисника и постојећих ресурса у окружењу.

ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА РАДНИКА ОЈ ДНЕВНИ БОРАВАК ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ СА ИНТЕЛЕКТУАЛНИМ ТЕШКОЋАМА

У наредној години као и до сада радиће се на праћењу научних достигнућа у раду са корисницима, кроз организовање, али и учествовање на научним скуповима, радионицама у циљу обезбеђивања што квалитетније услуге. С тим у вези, наредне године планирамо да учествујемо на следећим обукама:

- 1. Превенција синдрома сагоревања код професионалаца у социјалној заштити – акредитован код Републичког завода за социјалну заштиту.**
- 2. Примена скале за процену функционалне способности корисника и одређивање потребног степена подршке – акредитован код Републичког завода за социјалну заштиту.**
- 3. Учешће на међународној конференцији Октобарски сусрети у социјалној заштити, у организацији Центра за социјални рад Свети Сава, Ниш.**

Руководилац услуге дипл. дефектолог Анка Момчиловић

2. ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА ДНЕВНИ БОРАВАК ЗА ОДРАСЛА ЛИЦА СА ИНТЕЛЕКТУАЛНИМ ТЕШКОЋАМА

Циљна група: Услуга је намењена одраслим лицима са интелектуалним тешкоћама **II и III степена подршке²** од 26 до 65 година старости.

Капацитет услуге је **35 корисника** у једној смени у периоду од најмање 8 сати током дана. У наредној години планира се повећање броја корисника на 45 и поступак обнављања лиценце.

У складу са критеријумима – степен оштећења и учесталост доласка корисника, формиране су четири групе.

Смештај корисника се обезбеђује кроз стандардни пријем корисника. Свим корисницима је обезбеђена квалитетна услуга, коју пружалац услуге обезбеђује својим капацитетима како у погледу простора тако и у погледу броја запослених који реализују све програмске активности у складу са потребама корисника и утврђеним степеном подршке.

Услуга дневног боравка одраслим особама омогућава да остану у породици и да своје потребе задовоље у средини у којој живе, у свом породичном окружењу и тако избегну друштвену изолацију и смештај у институције. Уједно им пружа и повољну средину за онај ниво друштвеног живота за који су дорасли, омогућава емоционалну стабилност и штити од прејаких фрустрација. Ту су са особама сличних потреба, осећања и сличних способности и процена реалитета. У исто време се породици (родитељима или стараоцима) обезбеђује слободно време за обављање других активности.

Активности услуге дневног боравка усмерене су ка развијању и очувању потенцијала корисника. Активности обухватају следеће активности:

1) подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са децом и одраслима; 2) организовање радно – окупационих активности; 3) развој комуникационих

² Подршка I степена – значи да корисник није способан да се самостално брине о себи и укључи у активности дневног живота у заједници, због чега му је потребно физичко присуство и континуирана помоћ другог лица. Подршка II степена - значи да корисник може да брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници уз физичко присуство и помоћ другог лица. Подршка III степена - значи да корисник може да брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници, али му је услед недовољно развијених знања и вештина потребан надзор и подршка другог лица. Подршка IV степена - значи да корисник самостално, односно уз подсећање, може да обавља све животне активности.

вештина; 4) развој вештина за препознавање и решавање проблема; 5) развој вештина и знања потребних за живот у заједници; 6) развој вештина самозаштите; 7) рехабилитационе и терапијске активности; 8) организовање пригодних културно – забавних садржаја; 9) организовање слободног времена корисника; 10) развијање метода рада које охрабрују учествовање корисника у активностима у заједници.

1. Подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом

Подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са децом и одраслима има за циљ социјализацију и интеграцију корисника.

Социјализација особа са интелектуалним тешкоћама у развоју има својих специфичности који се односе на врсту и степен подршке. Она се остварује у условима заједничког живљења и међусобне интеракције са другим корисницима и стручним радницима, стручним сарадницима и сарадницима.

Степен социјализације зависи од степена подршке, могућности развоја психичких функција, резултата рехабилитационих мера, стимулације и заинтересованости средине (породице, Центра, радне средине).

Социјализација у *радној јединици дневни боравак* за одрасла лица са интелектуалним тешкоћама подразумева прогресивно смањивање нагонских и других егоистичких тенденција, њихово социјално оплемењивање као и развијање способности за прилагођавање у друштву. Представља процес учења правила и обичаја неког друштва и тесно је повезана са васпитањем.

Задаци социјализације се базирају на развијању: самосталности; унутрашње контроле; позитивне слике о себи; особина и навика неопходних за групни живот; елементарне дисциплине и одговорности; елементарних навика културног понашања; радозналости и стваралаштва.

2. Организовање радно – окупационих активности, односно едукативних активности, које подстичу развој нових знања и вештина

Радна окупација има васпитну вредност, јер са разним подстицајима развијају радне навике, љубав према раду, истрајност, одговорност, знање, умешност и вештина за обављање једноставних радњи. Кроз ове активности се развија моторика, побољшава координација покрета, увежбавањем појединих операција ствара се сазнање и искуство које доприноси развоју мишљења. Дакле, радна окупација благотворно делује на целокупни психофизички статус и понашање корисника, а све то доприноси бржој социјалној интеграцији. Квалитет и

квантитет рада није примарни циљ, он је само резултат свеукупног развоја наших корисника. Као и свака мануелна активност, тај рад мора бити усмерен, индивидуално дозиран и планиран.

Примарни циљ радне терапије је позитиван утицај на све аспекте личности корисника и њихових социјалних односа са средином у којој живе. Радна терапија подразумева скуп психо-физичких активности које се спроводе на основу способности и интересовања корисника.

Циљ радне терапије је подизање нивоа самосталности корисника, стимулацију креативног изражавања, усвајање нових вештина и квалитетна организација времена корисника унутар Центра као и ван њега. Овакав вид терапије подстиче и мотивише кориснике да искажу своју креативност, а самим тим емоционално и социјално задовоље своје потребе. Активности које се спроводе делују позитивно на усвајање и унапређење менталног, интелектуалног и психо-физичког стања корисника.

Радни терапеут врши индивидуалну процену корисника кроз одређену врсту интервјуа и задатака. Радна терапија се изводи кроз одређене секције и радионице.

У оквиру радне окупације организују се следеће **секције**:

- **Драмско – литерарна секција** – у оквиру ове секције корисници раде на меморисању и интерпретирању научених текстова, рецитације, краће драмске текстове, правилно и изражајно читање и писање литералних састава. Ове активности позитивно утичу на побољшање опсега краткорочног и дугорочног памћења на квалитетнијем и правилнијем вербалном изражавању, односно побољшавању графо-моторичких способности.
- **Ликовна секција** је усмерена ка развијању способности и интересовања корисника да разним ликовним средствима и техникама спонтано изражава оно што зна, жели или осећа у свету који га окружује.
- **Музичка секција** је усмерена ка развијању интересовања, способности и вештина у области елементарног музичког и ритмичког изражавања, а реализује се кроз разноврсни програм слушања музике, индивидуалног или групног певања. Поред ових реализује се и учење једноставних игара и народних кола уз музику што за циљ има оплемењивање музичког доживљаја деце, младих и одраслих лица са интелектуалним тешкоћама у њиховом раду или рекреацији.

У оквиру радне окупације организују се следеће **радионице**:

- **Радионица народне радиности** у оквиру које ради ткачка радионица (чворовање, ткање на раму и ткање на разбоју), кројачка радионица и радионица веза. Чворовање – таписерија по шеми. Средства за рад: рам са ексерима, канап, вуница, крпице, кожице... Производи: зидне таписерије, украсне јастучнице, подне простирке. **Ткање на раму** – Садржаји рада: мотање вунице, припрема ручних рамова за ткање (сновање основе), провлачење потке, чворовање вуницом (по шеми); Средства за рад: рам са ексерима, канап, разнобојна вуница, крпице, кожице пластичне кесе; Производи: подметачи, тканице, торбице, зидне таписерије... **Ткање на разбоју** (израда текстила ручним ткањем). Садржаји рада: припрема материјала за ткање (мотање вунице на клупко, чунак, сновалку), сновање разбоја, обука у ткању разним техникама (преплетаји: платно, рипс, кепер), завршна обрада тканог производа, чишћење разбоја и радног места; Средства за рад: разбој, сновалка, чунак, вуница, памучни конац и траке; Производи: крпарице, шал, пончо, миље. **Кројење и шивење**: сечење маказама по мери и по линији, уситњавање, превежбе и вежбе са иглом на разним материјалима, фирцање и спајање. **Вез**: пуним, петљастим, гобленским и бодом оплетуше. Средства за рад: панама, плиш, чоја, платно, вуница, ламирани и др. конац, папир, картон, разне врсте игала; Производи: столњаци, подметачи, јастучнице, зидне слике, вежене честитке.
- **Радионица филца** (за израду предмета од чешљане вуне), која развија креативност, истрајност и посвећеност у раду, а доприноси очувању традиционалних вредности. Средства за рад: вуна, специјалне игле за суво филцовање, тврди сунђер, сапун, вода, пластична подлога за рад, електрични бокал за воду. Производи: честитке, тродимензионални украси, предмети употребне вредности.
- **Радионица за ликовно изражавање** у оквиру које се примењују различите врсте ликовних техника (витраж, уље на платну, колаж, бојење таканине...) У овој радионици се реализују различити програми уз примену широког спектра ликовних техника: цртеж – обичном оловком, бојење- дрвеним, воштаним, акварел и уљаним бојама, као и бојама за свилу и стакло, колаж, мозаик, израда украсних и употребних предмета од природног материјала.

Специфичност радионице је израда цртежа, зидних слика (уље на платну, витраж), уникатних ешарпи и уметнина од предмета и плодова из флоре. Ове активности подстичу фину моторику и развијају креативност. Ангажују се корисници различитог нивоа функционисања. Програм рада састоји се из тематских целина усклађених са годишњим добрима, календаром празника и субјективним доживљајима, као и рад по слободном избору.

- **Радионица папирнате галантерије** која производи украсне кутије, кесе за флаше, честитке (декупаж, колаж, квиллинг и техника веза), мапе за рачуне, украсне корпице. Садржаји рада: мерење, обележавање, сечење, савијање (на пола, у спиралу и у виду хармонике), спајање рупица иглом и концем, зумбање картона, облагање картона папиром у боји, лепљење, укоричавање, постављање ручки; Средства за рад: папир у боји, картон, украсно платно, селотејп, лепак, конач (gliser), траке за ручке, калуп за папирне кесе, шило, зумба, игла за вез; Производи: украсне кесе за флаше идр., мапе за рачуне, украсне корпице, честитке и зидне слике техникама колажа, квиллинга и веза идр.

- **Радионица пластичног обликовања** у којој се производе најразличитији предмети који могу наћи своју примену у свакодневном животу. Средства за рад: пластелин, глина, глинамол, ДАС маса.

- **Штампарска радионица**

Циљ: Упознавање са основама штампе и графичке обраде кроз једноставне задатке, уз развијање прецизности, радних навика и разумевања процеса производње.

- **Радионица израде / прераде дрвета**

Циљ: Развијање практичних и радних вештина кроз једноставне активности обраде дрвета, уз унапређење моторике, пажње и осећаја одговорности.

- **Фризерска радионица**

Циљ: Развијање основних животних и радних вештина кроз упознавање са основама неге косе, хигијене и једноставних фризерских активности, уз јачање самопоуздања и осећаја личне вредности.

- **Маникир радионица**

Циљ: Унапређење фине моторике, пажње и самосталности кроз основне технике неге руку и ноктију, уз развијање естетског осећаја и радних навика.

- **Радионица израде свећа и сапуна**

Циљ: Развијање креативности, моторике и осећаја за процес рада кроз израду функционалних производа, уз јачање самопоуздања и могућности радне инклузије.

- **Еколошка радионица** (повољно утиче на: физичко стање и телесно функционисање, когнитивно функционисање, емоционално стање и социјално функционисање). Активности се односе на одржавање и декорација радних

просторија, баштовански радови: одржавање травњака, живе оgrade, цвећа. Средства за рад: вода, наменски производи за одржавање простора, земља, баштенски алат (маказе за резивање, косилица, лопата, грабуља, мотика, ашов, метле, колица).

- **Кулинарска радионица** (где се особама са сметњама у развоју омогућава да на лак и занимљив начин савладају свакодневне животне вештине).

Особе са интелектуалним тешкоћама су презаштићене у породици – родитељи или немају довољно времена, или се плаше да их ангажују у кухињским пословима. Самим тим њихова интеграција у природно окружење је отежана, околина их тешко прихвата, многи родитељи се стиде своје деце. Постоје многе активности које се могу радити у кухињи са овом популацијом, а које могу бити изузетно стимулативне за њихов развој.

У кулинарској радионици омогућава да на лак и занимљив начин савладају свакодневне животне вештине. Кулинарска радионица се одвија у наменски одређеном простору и опремљена је потребним апаратима за припрему топлих напитака, салата и једноставних колача итд.

3. Развој комуникационих вештина

Комуникација је темељ и потпора усвајању језика и развоју говора, нужна је за интелектуални развој, учење и социјализацију, а говор је самоједно од средстава које користимо за комуникацију. Већина наших корисника има поремећај говора и језика.

Код ових особа пажња је дифузна и краткотрајна, памћење је изразито механичко, речник недовољно развијен и оскудан, социјална зрелост знатно умањена, тешко се сналазе у новим ситуацијама, па су неопходна дужа и честа понављања, показивања и упућивања.

Кроз развој комуникационих вештина поставили смо следеће циљеве и задатке: оспособити кориснике за разумевање говора других и за правилније, јасније и лепше усмено и писано изражавање; омогућити разумевање појмова на нивоу искуства, због успешнијег успостављања веза са друштвеном средином; остварити највиши ниво социјализације у оквиру њима доступних говорних и језичких могућности; развијати говоре сложеније стереотипне целине, које имају вредност комуникације, опажања и остваривања елементарних социјалних навика; у завршној фази развијати писани говор, који се реално своди на сасвим кратке устаљене облике речника битног за елементарно сналажење у социјалној средини; спречити продубљивање поремећаја говора и језика, омогућавањем развоја истих у оквиру потенцијала са којим располаже сваки корисника; доприносити корекцији говорних

сметњи, чиме се логопедски рад употпуњује, с обзиром да се у оквиру активности развоја и говора, наведени јавља само као принцип рада; уводити кориснике у разумевање писаних текстова, филмова, позоришних представа, радио и тв програма.

У оквиру овог васпитног подручја обрађује се и утврђује елементарно читање и писање, рачунање, познавање појмова квалитета и природне и друштвене средине, све у корелацији са програмом социјалног развоја и радом на компјутеру.

Основни циљ подразумева схватање говора, запамћивање речи и језичке структуре и формирање унутрашњег говора и језичког мишљења. Други циљ је развој говора који служи комуникацији на социјалном плану (спроводе га васпитачи путем разних вежби и слободног говорног изражавања, у корелацији са осталим подручјима). У том смислу треба их уводити и у разумевање писаних текстова (да прочита и схвати смисао најчешћих опомена, наредби, забрана и др. обавештења и да се понаша у складу са тим информацијама). Визуелно и акустичко опажање: посматрање позоришних представа, краћих филмова и др РТВ емисија; Вежбе употребе разних језичких облика: именице, заменице, придеви, глаголска времена;

Усмено изражавање: разговарање са одраслом особом, другим дететом, или групом особа (изражавање својих потреба и идеја, вођење разговора...), употреба телефона и вођење разговора, опис предмета, појава и догађаја, меморисање песмица, читање и препричавање, разумевање писаних информација;

Писано изражавање: преписивање, писање по диктату, писање писама и адресирање; поуке о језику: употреба великог слова и знакова интерпункције; слободне активности: учешће у пригодним приредбама и прославама, драмске и рецитаторске активности, квиз игре, игре „покажи шта знаш“.

4. Развој вештина за препознавање и решавање проблема

Основни циљ је усвајање когнитивних вештина које су потребне за учење као што су: пажња, меморија, мишљење, говор и језик. Ове вештине су веома битне јер омогућавају корисницима да обрађују различите информације, да их анализирају, прате, пореде, као и да разумеју узрочно - последичне везе. Развој ових вештина су основ за сва даља учења у животу.

Адекватном стимулацијом и тренингом треба подстицати когнитивни потенцијал како би се развијале способности које доприносе богаћењу искуства, бољем опажању, схватању основних појмова количина, величина, облика, и бољем сналажењу.

Основни циљ је усвајање што већег броја појмова о квалитету односа између предмета у природи и непосредном окружењу: препознавање и именовање предмета (боја, облик, величина); процењивање постојаног објекта, утврдити да ли за

корисника предмет постоји и онда када је ван његовог видног поља; постављање предмета у простору; кретање предмета (вертикално, хоризонтално, по косини, кружно кретање, кретање помоћу подлоге...); пролажење предмета кроз други предмет, стављање једног предмета у други предмет, стављање једног предмета поред другог и испод другог; просторни ред; спонтана игра предметима различитих облика; препознавање геометријских облика (круг, квадрат, правоугаоник, троугао); постављање предмета хоризонтални и вертикални низови; појам пара (пар ципела, рукавица, придруживање); постојаност предмета (мотивисати корисника да трага за предметом који скривамо); кореспонденција „идентичних парова“ – стављање сличица на исту такву сличицу; кореспонденција „калуп – облик“ (круг, троугао, правоугаоник, квадрат); просторне и временске релације.

Задаци: проширивање искуства о себи, друштву и природи која га окружује, стицање основних знања о појавама; подстицање радозналости за предмете, појаве, догађаје, људе и њихова занимања; развијање вештина које ће помоћи како да се понаша у различитим ситуацијама; развијати вештине игре (дељење играчака, чекање на ред у игри); развијање вештине решавања проблема (решавање сукоба или доношење одлука у одређеној ситуацији); развијање – изграђивање општих појмова који се односе на објекат, простор, узрочност; развијање елементарних појмова који се односе на количине, величине, облике, мере, положај у простору и просторне односе два или више објеката; развијање елементарног речника математичко – логичких појмова повезаних са сналажењем корисника у простору и времену, за квантитативне и квалитативне односе, облике.

5. Развој вештина и знања потребних за живот у заједници

Када су у питању особе са интелектуалним потешкоћама стално је присутан проблем изопштености из различитих видова друштвених дешавања. Социјализација је сложени процес изградње личности, што подразумева прогресивно смањивање нагонских и других егоистичких тенденција, њихово социјално оплемењивање, као и развијање способности за прилагођавање друштву. Представља процес учења правила и обичаја неког друштва и тесно је повезан са васпитањем. Социјалне вештине омогућавају интеракцију и комуникацију са другим људима у датом социјалном окружењу.

Социјалне вештине обухватају: учење и развијање особина и навика неопходних за групни живот, рад и сарадњу у мањим заједницама (вештине комуницирања, склапање и неговање пријатељства, осећај солидарности); развијање свести о себи и вредновање своје личности (развијање сазнања да може бити користан члан друштва); усвајање навика учтивог понашања (поздрављање

познатих лица свакодневно, поздрављање непознатих особа-уознавање, дочекивање гостију и посетилаца; примање или давање поклона, комплимената, саучешћа, честитања; разговор телефоном; нуђење или прихватање позива за излазак у шетњу, биоскоп, позориште, на утакмце...) и указивање на учтивe и неучтивe начине изражавања (елиминисање псовки и других непристројних израза); емоционално прилагођавање у животним ситуацијама (развијање осећања одговорности за своје поступке, развијање правилог односа према друговима и супротном полу, понашање у веселим ситуацијама, понашање и реаговање у фрустрационим ситуацијама); формирање свести о елементарним нормама друштвено-моралног понашања – схватање значења неких моралних појмова и односа (испуњавање обећања, одржавање поверења, чување тајни и др.), елиминисање непристојног понашања у разним ситуацијама (оговарање, непристојна радозналост, бучно понашање, плување на јавном месту, млатарање рукама и сл.), спремност да се одигра улога посредника код вршњака или млађих, који су у свађи или препирци, спремност и способност да се у адекватним ситуацијама упути критика, прекор или осуда, због понашања у оправданим случајевима или ситуацијама; подстицање социјалне иницијативе (научити их да затраже обавештење од непознатих лица на непознатим местима, да се снађе у ресторану или послатричари приликом наруџбине и плаћања, да зна да се обрати полицајцу ако се изгуби, или ако му је потребна помоћ, да зна своје личне податке и да их да надлежнима, ако је описмењен да зна да адресира писмо); руковање новцем и куповина (располагање наградом или џепарцем, обављање ситне куповине за потребе домаћинства, куповање предмета за личну употребу, упознавање са поштанским услугама).

Социјализација на ужем плану одвија се у самом боравку на практичним примерима и у датим ситуацијама. На ширем плану одвија се ван боравка и то на разним местима и у разним ситуацијама: едукативни и рекреативни излети, продајне изложбе, спортска и друга такмичења, учешће на инклузивним манифестацијама, посете биоскопу, позоришту и другим представама, сналажење у саобраћају – коришћење пешачког прелаза, аутобуса.

На овај начин корисницима се пружа више самопоуздања и сигурности за срећнији и садржајнији живот у заједници.

6. Развој вештина за самозаштиту

Ова област рада је у раду са најмлађом популацијом примарна, јер за циљ има усвајање и развијање основних животних вештина, који ће им омогућити већи степен самосталности, а самим тим и социјалне инклузије.

Задаци у овој области, за одрасле кориснике су развијање вештина, радних навика, оспособљавање за поједине корисне послове који могу бити на нивоу извесне професионалне одговорности, старање о менталном здрављу, умешности, бризи о себи као методу социјализације, очување вештина самопослуживања.

Сви послови и задаци морају бити врло једноставни, јасни и конкретни. У свакој активности и увежбавању вештина, са децом, младима и одраслим корисницима посебно се наглашава сфера безбедности у смислу: развијање навика културног понашања, навикавање деце и младих на заједнички рад са вршњацима и учешће у групним активностима; основна упутства за безбедно кретање улицом; правилног коришћења оштрих предмета – есцајг и самостално коришћење електричних уређаја;

7. Рехабилитационе и терапијске активности

Рехабилитационе и терапијске активности ће се реализовати у складу са идентификованим потребама корисника.

Све рехабилитационе и терапеутске услуге се пружају или организују на начин дефинисан у индивидуалном плану услуга. Оне се организују и кроз групне и образовне, рекреативне и радне активности укључује и према слободном избору.

Циљеви рехабилитацијских поступака: отклањање или ублажавање специфичних тешкоћа или поремећаја у једној или више области сензомоторног и психофизичког развоја; развој моторичких вештина и спретности при кретању, координирање покрета; обнављање искуства о себи, себи и односу на простор и време и у односу на друге; богаћење сензомоторичких искустава, релаксација.

8. Организовање пригодних културно – забавних садржаја

Културно – забавни садржаји обухватају следеће активности: прославе рођендана корисника, обележавање и прослава значајних датума (Дан установе, Дан инвалида, 8. март, Нова година...); присуствовање уметничким или културним догађајима (бископске и позоришне представе, изложбе...); организовање ликовних радионица-у сарадњи са хуманитарним организацијама; одлазак у шетње, обилазак

града и посете историјских знаменитости (парк Бубањ, Тврђава, Чаир); заједничко дружење објектима угоститељских услуга (кафеи, посластичаре, ресторани); дружење са корисницима других социјалих установа (геронтолошки центар, дневни боравци, инвалидска удружења); посета и учествовање на изложбама ручних радова; организовање хуманитарних, аукцијских и продајних изложби.

Кроз заједничку сарадњу са друштвеном заједницом корисници се интегришу и стичу здравије релације у друштву. Тиме се код корисника: шире знања и искуства и подстиче мотивација; превентивно делује на развој осећања усамљености и изолованости; развија осећање пријатности, задовољства и личне вредности; задовољавају потребе за сигурношћу, прихватањем, самопоштовањем; развија способност да се прихвати и поднесе повремени неуспех; отклањају елементарне тензије; утиче на развој позитивних моралних и естетских вредности; унапређује комуникацију, као један од путева активне социјализације.

9. Организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника

Циљеви овог подручја рада су: правилно коришћење и планирање слободног времена; побољшање квалитета друштвеног живота; задовољавање социјалних и емоционалних потреба корисника; рад на социјализацији.

У овом подручју рада корисницима дајемо прилику за активности по слободном избору, као што су: одмарање и дружење после ручка уз кафу; прелиставање илустрованих и других часописа; друштвене игре у пару и групи; бављење хобијем; уређење и декорација радних просторија и хола; гледање културно – забавног и спортског ТВ програма; слушања одабране музике; изражавање кроз покрет (плес).

10. Развијање метода рада које охрабрују учествовање корисника у активностима у заједници

- Бављење спортским или рекреативним активностима (спорт, физичке активности, активности на отвореном, и од пролећа по могућности одлазка на базен)
- Бављење индивидуалним или групним играма у затвореном или на отвореном (игре са лоптом, карте и друге друштвене игре, видео игре...)
- Присуствовање спортским догађајима (фудбал, кошарка...)
- Присуствовање уметничким или културним догађајима (бископске и позоришне представе, изложбе, концерти.)

- Учествовање у туристичким активностима (посете историјским местима илил природним лепотама, обилазак оближњих места)
- Организовати излете и екскурзије (по могућности зоолошки врт, етно салаш)
- Коришћење ресурса за забаву у окружењу (библиотека, спортски терени, пећарошка места, манифестације).
- Одлазак на места за забаву у свом окружењу (посластичарница, биоскоп, кафић) Учење и развој позитивних образаца понашања у датим ситуацијама
- Друго – зависно од индивидуалних потреба корисника и постојећих ресурса у окружењу

ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА РАДНИКА

У наредној години као и до сада радиће се на праћењу научних достигнућа у раду са корисницима, кроз организовање, али и учествовање на научним скуповима, радионицама у циљу обезбеђивања што квалитетније услуге. С тим у вези, наредне године планирамо да учествујемо на следећим обукама:

- 1. Превенција синдрома сагоревања код професионалаца у социјалној заштити** – акредитован код Републичког завода за социјалну заштиту.
- 2. Примена скале за процену функционалне способности корисника и одређивање потребног степена подршке** – акредитован код Републичког завода за социјалну заштиту.
- 3. Учешће на међународној конференцији Октобарски сусрети у социјалној заштити**, у организацији Центра за социјални рад Свети Сава, Ниш.

Руководилац услуге дипл. социјални радник Милица Цветковић Раденковић

3. ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА,, ПРЕДАХ СМЕШТАЈ ЗА ДЕЦУ, МЛАДЕ И ОДРАСЛА ЛИЦА СА ИНТЕЛЕКТУАЛНИМ ТЕШКОЋАМА”

Предах намењен је деци, младима и одраслим лицима са сметњама у развоју од 5 до 65 година живота и то са:

- са интелектуалним тешкоћама и аутизмом
 - са вишеструким сметњама у развоју
 - са сензорним инвалидитетом
 - са физичким инвалидитетом
-
- Корисници су сходно нормативима из Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуге социјалне заштите Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (Службени гласник РС 42/2013, 89/2018, 73/2019) груписани у једну радну јединицу, на основу процењеног II или III степена подршке.
 - Услугу могу да користи сви из горе наведених категорија који имају пребивалиште на територији Града Ниша.
 - Упутни орган је Центар за социјални рад.
 - Услуга се пружа у наменски саграђеном објекту у коме истовремено може боравити највише 10 корисника. У наредној години планира се поступак обнављања лиценце.
 - Сваки корисник услугу може користити 45 дана у току календарске године.
 - Ова услуга омогућава повремену негу корисника са интелектуалним сметњама у развоју и унапређује и развија вештине самосталног живота, доприноси могућности за укључивање у заједницу, као и за развијање, очување и унапређивање снага породице. Корисницима ова услуга пружа позитивно и конструктивно искуство боравка изван породице.

Услуга Предах смештај је једна у низу доступних услуга на територији Града Ниша која пружа породицама могућност да се одморе и посвете време сами себи и обрате пажњу на своје здравствено стање, побољшају међусобне породичне односе, заврше своје обавезе и задовоље своје различите потребе. И на крају побољшају квалитет свог живота али и породице у целини.

Све ово омогућава да се сачува и побољша породична кохезивност и адаптивност и смањи стрес и на тај начин доводи до оснаживања породице.

Активности услуге предах смештаја реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуалним планом, у складу са проценом потреба корисника, обухватају следеће активности:

Активности подршке могу бити фокусиране на:

- Развој вештина свакодневног живљења
- Развој социјалних вештина
- Подршка развоју говора и покрета
- Културно-забавне, рекреативне и спортске активности (у оквиру Центра и ван истог)
- Радна окупација, кроз креативне радионице
- Рад на адаптацији корисника
- Активности правне подршке
- Активности при школовању и запошљавању
- Сарадња са родитељима

Развој вештина свакодневног живљења.

Овладавање вештинама свакодневног живљења је један од приоритетнијих задатака које треба реализовати са корисницима, без обзира на степен подршке. Неке од активности у којима може бити подршка кориснику могу бити:

- одржавање личне потребна хигијене и животног простора
- облачење и свлачење одеће и обуће
- узимање оброка
- коришћење прибора за јело
- припрема једноставнијих оброка
- руковање кућним апаратима

Задаци:

- учење, формирање и увежбавање навика и вештина којима се развија већа самосталност у погледу старања о себи и својим свакодневним потребама
- учење, вежбање и усвајање навика личне хигијене, хигијене простора и околине
- осамостаљивање у самопослуживању и послуживању других, у одржавању чистоте и уредности у одевању и личном изгледу

- развијање навика културног понашања, навикавање на заједнички рад и сарадњу са вршњацима, учешће у групним активностима
- основна упутства за безбедно кретање улицом
- препознавање новчаница и вештина куповања

Развој социјалних вештина:

Социјалне вештине нам помажу да будемо сналажљиви, спретни, способни, смели и воде нас кроз готово све ситуације у животу. Сматра се да дефицит у знању и резонувању код лица са интелектуалним тешкоћама, утиче на социјални развој кроз кашњење развоја позитивних социјалних вештина, које заузврат воде ка повлачењу и сиромашнијим односима са другима. Зато је потребно пружити подршку како би се те вештине побољшале.

Подршка развоју социјалних вештина треба пружати у:

- Понашање у контакту са другима
- Вештине самоконтроле понашања
- Самопотврђивање
- Сарадња са другима
- Познавање социјалних правила
- Социјално прихватљиво понашање на јавном месту
- Организација слободног времена
- Тражење подршке

Задаци:

- Стимулисати корисника за квалитетну интеракцију са другима
- Развијање задовољавајућих комуникационих вештина
- Развијање самопоуздања и слике о себи како би се избегло повлачење у себе и сиромашан однос са вршњацима
- Разумевање мотива, осећања и поступака других људи

Подршка развоју говора и покрета

Психомоторне вежбе су активности које су усмерене на развој опште моторике тела и говорних органа, развој аудитивне и визуелне перцепције, развој пажње, отклањање артикулационих поремећаја, схватање речи, формирање функционалних реченица...

Задаци:

- Отклањање или ублажавње специфичних тешкоћа или поремећаја у једној или више области сензомоторног и психофизичког развоја
- Развој моторичких вештина и спретности при кретању
- Обнављање искуства о себи, о себи у односу на простор и време и у односу на друге
- Богаћење речника и развој језичке културе
- Проширивање раније стеченог знања и стицање новог знања о себи и свом окружењу

Културно - забавне, спортске и рекреативне активности

Кроз ове активности развијају се веома значајне социјалне вештине. У времену предвиђеним за ове активности могу се понудити различити садржаји: играње друштвених игара, изражавање кроз плес и игру, такмичарске игре битно је да се корисници забављају те им због тога треба организовати обележавање рођендана, значајних датума, празника и сл.

Осим тога корисницима треба омогућити шетње и квалитетно време проведено на свежем ваздуху, као и посете различитих културних, забавних и спортских догађаја и објеката. Све ове активности спроводе се у установи као и ван. Могући циљеви ових активности:

- превентивно деловање на развој осећања усамљености и изолованости
- правилно коришћење слободног времена
- побољшање квалитета друштвеног живота
- задовољавање социјалних и емоционалних потреба
- усвајање групних норми и развој осећања припадности
- развијање способности одлучивања у једноставним животним ситуацијама
- развијање способности да се прихвати и поднесе повремени неуспех

Радна окупација кроз креативне радионице

Радна окупација је област која благотворно делује на целокупни психофизички статус и понашање корисника. Квалитет и квантитет рад није примарни циљ, он је резултат свеукупног развоја корисника.

Радном окупацијом се подстичу радне навике, истрајност, одговорност, умешност и вештина за обављање једноставних радњи.

Кроз активности које се спроводе у оквиру радне окупације развија се моторика, побољшава се координација покрета, формирају се вештине и навике потребне за радни процес, развија се самосталност, истрајност и тачност.

Кроз радну окупацију корисници се упознају се са различитим материјалима и техникама рада.

У оквиру радне окупације организују се следеће радионице:

- **Кулинарска радионица** (корисници на лак и занимљив начин савладају свакодневне животне вештине)
- **Радионица папирните галантерије и пластичног обликовања** (кроз ове две радионице корисници различитим техникама изражавања праве производе који оплемењују простор у којем корисници бораве и раде, а врло често се ти производи презентују широј јавности)
- **Еколошка радионица** (одржавање и декорација радних просторија, баштовански радови: одржавање травњака, живе ограде, цвећа..).

Креативност је веома сложена способност која подстиче стваралаштво.

Креативне активности су прилагођене узрасту и развојном нивоу, а садрже елементе музичког и ликовног изражавања. Ова два подручја перцепције – аудитивне и визуелне, пружају богат спектар тема за учење најразлијитијих садржаја који могу имати вишеструке циљеве - едукативне, корективне, креативне, примењене.

Музички развој подразумева развијање љубави и интересовања за музику, доприноси очувању и развоју естетских осећаја, као и моралних особина.

Кроз разне технике осликавања и моделирања од различитих материјала, потенцира се развој креативности и осећања за лепог.

Различитим уметничким техникама, развијају се и унапређују потенцијали корисника. Корисници се усмеравају ка самосталности, уредности и истрајности у раду. Учествовањем у креативним активностима, корисници примарно развијају осећање задовољства, а потом и унапређују самоприхватање јер добијају материјалне продукте својих вештина и ангажовања.

Рад на адаптацији корисника

Овај рад подразумева социјализацију и интеграцију у животну и радну средину и адаптацију на установу, односно подразумева следеће:

- психолошку адаптацију – редукцију психопатолошких феномена и симптоматологије,
- социјалну адаптацију – санацију поремећених односа и асоцијалног понашања,
- педагошку адаптацију – неговање стечених навика, усвајање нових и њихово свакодневно упражњавање,
- друштвено – рекреативну адаптацију односно адаптацију на пасивне и активне облике рекреације и забаве,

-радну адаптацију односно сагледавање радних способности: концентрације, истрајности, техничке спретности, мотивације, заинтересованости и сл.

Активности правне подршке.

Ове активности ће се пружати према процени и потребама корисника.

Активности при школовању и запошљавању

Ове активности ће се пружати према процени и потребама корисника.

Сарадња са родитељима

Подразумева:

- интервју са родитељима и узимање основних анамнестичких података,
- обавештавање родитеља о психичком стању њиховог детета, о напредовањима или назадовањима у његовом развоју, о његовом општем менталном стању и статусу у току боравка у услуге Предах
- упућивање родитеља на редовне лекарске контроле, а посебно оне корисника који имају психичке сметње .

ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВШАВАЊА РАДНИКА

У наредној години као и до сада радиће се на праћењу научних достигнућа у раду са корисницима, кроз организовање, али и учествовање на научним скуповима, радионицама у циљу обезбеђивања што квалитетније услуге. С тим у вези, наредне године планирамо да учествујемо на следећим обукама:

- 1. Превенција синдрома сагоревања код професионалаца у социјалној заштити** – акредитован код Републичког завода за социјалну заштиту
- 2. Примена скале за процену функционалне способности корисника и одређивање потребног степена подршке** – акредитован код Републичког завода за социјалну заштиту
- 3. Учешће на међународној конференцији Октобарски сусрети у социјалној заштити**, у организацији Центра за социјални рад Свети Сава, Ниш

Руководилац услуге „Предах смештај” дипл. психолог Ана Аврамовић

4. ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА ПРИХВАТИЛИШТЕ ЗА ОДРАСЛА И СТАРА ЛИЦА

Сврха смештаја у прихватилиште је задовољавање основних животних потреба појединца или породице који се налазе у стању социјалне потребе, а који су процењени са III и IV степеном подршке.

Општи циљ услуге у прихватилишту односи се на: обезбеђивање услова за продуктиван живот корисника/це; очување и унапређење здравља корисника/це; омогућавање наставка ранијих активности корисника/це; развијање и/или очувања потенцијала корисника/це; очувања веза корисника/це са породицом и другим њима значајним лицима.

Посебни циљеви: услуга је усмерена ка процени потреба за другим услугама и започињању процеса помоћи кориснику за успостављање стабилног породичног или независног живота, превазилажење кризне ситуације и одрживих решења у будућности. Услуга је усмерена на успостављање осећања сигурности као основе за даљи напредак и оснаживање корисника, ради подизања њихове способности за безбедан животи у кључивање у заједницу

Циљна група: услуга Прихватилиште за одрасла и стара лица подразумева привремени смештај (до 6 месеци) одраслих (од навршених 26 до навршених 65 година) и старијих лица (више од 65 година старости) затечених у скитњи, просјачењу, бескућницима, егзистенцијално угроженим лицима, лицима са подручја других општина/градова без средстава за основне животне потребе до враћања у место пребивалишта/боравишта и особама којима је из других разлога неопходан смештај.

Капацитет услуге је 15 корисника. Смештајем у прихватилиште кориснику/ци се обезбеђује краткотрајан смештај и осигурава безбедност, изналажење одрживих решења за кризне ситуације, задовољавање њених/његових основних потреба и приступ другим услугама. Смештај корисника у прихватилиште обезбеђује се кроз: стандардни и ургентни пријем корисника.

Програмске активности се реализују у складу са спецификацијом услуге прописане Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, а у складу са корисничком групом којој је услуга намењена.

Активности услуге прихватилишта реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуалним планом и у складу са проценом потреба корисника.

Програмске активности прецизно су дефинисане у већ поменутом Правилнику о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите. У складу са њим све активности су предвиђене и програмским активностима које се реализују у ОЈ Прихватилиште за одрасла и стара лица при Центру за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш. Услуге смештаја остварују се кроз програмске активности, којима се у складу са проценом потреба корисника, обезбеђује:

- 1) **Задовољавање основних животних потреба и осигурање безбедног и пријатног окружења.** Активности помоћи и подршке усмерене ка задовољавању основних потреба и осигурања безбедног и пријатног окружења корисника, реализује *здравствена служба* у складу са проценом потреба корисника обухватају и подразумева следеће: обезбеђивање исхране у складу са здравственим потребама корисника; помоћ при облачењу и пресвлачењу; помоћ при храћењу; помоћ при обављању личне хигијене (туширање и купање); помоћ при кретању; помоћ при бријању и шишању; помоћ при обављању физиолошких потреба; помоћ при одржавању хигијене кревета и простора: набавку одеће и обуће примерене узрасту и временским приликама; обезбеђивање довољно простора и опреме који кориснику омогућавају приватност; чишћење заједничких просторија, соба и припадајућих санитарних просторија; помоћ приликом одржавања простора у којем бораве и старања о личним стварима; давање прописане терапије; санирање и нега мањих повреда; контрола виталних функција; по потреби пратња корисника приликом одласка код лекара или до других потребних служби ван установе;
- 2) **Развој и очување потенцијала корисника/це – активности усмерене ка развијању и очувању потенцијала корисника,** као и припреми за одржив независан живот, реализује *стручна служба*, у складу са сврхом смештаја, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуалним планом и у складу са проценом потреба корисника обухватају појединачне и групне приступе ради: подршке у одржавању контакта са биолошком породицом и другим лицима значајним за корисника; подршке у изградњи и одржавању позитивних односа са службеним лицима и другим корисницима; развој социјалних вештина; развоја вештина за

препознавање и решавање проблема; развоја комуникационих вештина; развоја вештина за самозаштиту; развоја вештина и знања потребних за живот и рад изван институција; помоћи у учвршћивању стечених знања и вештина; организовање радно – окупационих активности; организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника; организовање културно – забавних садржаја у складу са интересовањима, жељама и способностима корисника у установи и изван ње;

- 3) **Правна подршка** – Активности правне подршке и усмеравања, такође реализује *стручна служба*, у складу са проценом потреба и обухватају: утврђивање идентитета корисника; иницирање утврђивања и решавања грађанско – правног статуса корисника; обезбеђивање доступности правне помоћи и подршке у складу са потребама корисника; обезбеђивање комуникације корисника страних држављана са дипломатско конзуларним представништвима; друге послове правне подршке и усмеравања у складу са посебним прописом.
- 4) **Подршка при школовању и запошљавању – активности усмерене на подршку при школовању и запошљавању** такође реализује *стручна служба*, у складу са капацитетима и проценом корисника, обухватају: помоћ у запоочињању и наставку школовања; помоћ у тражењу прилика за запошљавање унутар заједнице; подстицање и подршка у почетним данима новог запослења.

ГОДИШЊИ ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ОЈ ПРИХВАТИЛИШТЕ ЗА ОДРАСЛА И СТАРА ЛИЦА

У овом делу биће приказано шта обухвата свака од активности у непосредном раду са корисницима и на који начин је пружалац услуге обезбеђује.

Активности усмерене на задовољавању основних животних потреба.
Активности које су обухваћене у раду са корисницима, односе се на:

1. **Обезбеђивање исхране у складу са здравственим потребама корисника** – корисницима се обезбеђује исхрана: три obroka и две ужине.

Пружалац услуге је за услугу обезбеђивање obroka закључио Уговор о пословно-техничкој сарадњи са предшколском установом ПУ „Пчелица“.

2. **Помоћ при облачењу и пресвлачењу** – сви корисници имају обавезу да одржавају личну хигијену и да се пресвлаче у складу са тим. Неговатељи помажу корисницима којима је потребна помоћ при пресвлачењу ујутро, увече, пре и после туширања и у току дана, када се гардероба упрља.

3. **Помоћ при храњењу** – услугу храњења пружају неговатељи, на основу индивидуалног плана оним корисницима којима је потребна помоћ. **Забрањено је** храњење корисника од стране сродника и других лица, а донета храна се мора пријавити надлежној сестри у смени или неговатељу у циљу одржања безбедности. **Дозвољено је** уношење вакумираних и упакованих намирница уз рачун о обављеној куповини истих.
4. **Помоћ при обављању личне хигијене (туширање и купање)** – сви корисници имају доступне услове за одржавање личне хигијене и у обавези су да редовно одржавају личну хигијену. Особе које не могу самостално да одржавају хигијену, неговатељ је у обавези да помогне при умивању, одржавању хигијене усне дупље, при прању косе и неге ноктију на рукама и ногама. Помоћ при туширању се пружа особама којима је утврђен ризик од пада или повреда.
5. **Помоћ при кретању** – услугу пружају неговатељи у циљу безбедности особама које се отежано крећу и обезбеђује им се адекватно помагало.
6. **Помоћ при бријању и шишању** – свим корисницима је омогућено шишање једном месечно – самостално посећују фризера у салону. Уколико постоји здравствени ризик, кориснику се предлаже шишање на кратку фризуру (појава вашљивости, дуготрајно сушење косе после прања и сл.). Корисници који не могу самостално да се обрију помоћ им пружају сарадници.
7. **Помоћ при обављању физиолошких потреба** – услугу пружају неговатељи. Корисници којима је потребна помоћ у обављању физиолошких потреба, неговатељи их одводе до тоалета.
8. **Помоћ при одржавању хигијене кревета и простора:** услугу пружају неговатељи по упутствима: за поступање са чистим рубљем; за поступање са прљавим рубљем и о употреби заштитне опреме.
9. **Набавку одеће и обуће примерене узрасту и временским приликама** – корисници који имају сроднике, у обавези су да обезбеде прикладну гардеробу, а уколико их немају обавештава се водитељ случаја који обезбеђује гардеробу, евентуално и Прихватилиште уколико поседује у складишту адекватну гардеробу.
10. **Обезбеђивање довољно простора и опреме који кориснику омогућавају приватност** – установа обезбеђује простор у складу са структуралним стандардима.
11. **Чишћење заједничких просторија, соба и припадајућих санитарних просторија** – услугу пружају сараднице. Чишћење просторија у којим бораве корисници и санитарних просторија се обавља више пута у току дана, по

потреби. Подови су од материјала који су неклизацијући и погодни за употребу средстава за дезинфекцију.

- 12. Помоћи приликом одржавања простора у којем бораве и старања о личним стварима** – за све кориснике је обезбеђена помоћ или подршка у одржавању простора и личним стварима.
- 13. Давање прописане терапије** – услугу пружа лекар или медицинска сестра по процедури организовања и спровођења давања оралне и локалне терапије (по извештају лекара специјалисте или изабраног лекара).
- 14. Санирање и нега мањих повреда** – услугу пружа лекар или медицинска сестра по процедури о посебним мерама осигурања безбедности корисника.
- 15. Контрола виталних функција** – (крвни притисак, телесна температура, ниво шећера у крви, рађење ЕКГ-а по потреби, уношење и избацивање течности и сл.) Услугу пружа лекар и медицинска сестра по процедурама: мобављања првог здравственог прегледа; обављања контролног прегледа; позивања хитне помоћи, одласци до апотеке за подизање редовне прописане терапије за кориснике у циљу вршења контроле подизања исте; примопредаје смене.
- 16. По потреби пратња корисника приликом одласка код лекара или до других потребних служби ван установе** – према утврђеном протоколу о сарадњи са другим службама, Прихватилиште није у обавези да обезбеђује превоз корисника до лекара и у циљу вршења специјалистичких прегледа, већ обавештава водитеља случаја који реализује превоз, а евентуалну пратњу обезбеђује медицинска служба Прихватилишта.

Активности усмерене ка развијању и очувању потенцијала корисника. Услугу пружа Стручна служба Прихватилишта. Активности усмерене ка развијању и очувању потенцијала корисника, као и припреми за одржив независан живот, реализују се у складу са сврхом смештаја, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуалним планом и у складу са проценом потреба корисника обухватају појединачне и групне приступе ради:

- 1. Подршке у одржавању контакта са биолошком породицом и другим лицима значајним за корисника:** телефонски разговори и посете.
- 2. Подршке у изградњи и одржавању позитивних односа са службеним лицима и другим корисницима:** сарадња са особљем Прихватилишта – узајамно поштовање, извршавање налога, развијање односа поверења искренности, поштовање договора; сарадња са лекарима специјалистима – искреност, давање истинитих података података; сарадња са Министарством унутрашњих послова – Полицијском управом Ниш –

пружање свих информација, давање докумената по потреби, поштовање службеника полиције; сарадња са Националном службом за запошљавање у циљу проналаска адекватног запошљавања у складу са капацитетом и

3. образовањем корисника; сарадња са Центром за социјални рад Ниш, у циљу најбољег интереса корисника; одржавање добрих

међуљудских односа и социјално одговорног понашања са осталим корисницима.

4. **Развој социјалних вештина реализује се кроз:** успостављање, неговање и развијање односа са другима (пријатељство, сараднички однос, однос међу генерацијама и однос у самом Прихваталишту); разумевање других људи, њихових намера и поступака, различитих међуљудских и социјалних односа и образаца социјалног понашања; развијање толеранције према разликама у мишљењима, ставовима, особинама, навикама, изгледу, укусима, потребама; развој специфичних вештина за усвајање самоконтроле, смањење агресивности, уочавање сопствене агресивности и утицај ка њеној промени.

5. **Развоја вештина за препознавање и решавање проблема:** поспешивање адекватног понашања (како се поздрављамо, разговарамо са другим корисницима, на који начин се дружимо са њима, помажемо им, решавање ситуација у којима се нађемо, разговор о њима ...); зашто долази до конфликта, како га избећи и како се понашати у конфликтним ситуацијама (без свађе, остати смирен, бити спреман на извињење...); решавање конфликта (разговор о конфликту, како се осећају у конфликту, примена технике медијације, контрола импулсивности применом технике релаксације, подржавање позитивних и мирољубивих решења од стране самих корисника).

6. **Развоја комуникационих вештина:** Комуникација у складу са социјалном ситуацијом: јасно исказивање својих потреба, уважавање саговорника; развијање културе комуникације, слушање саговорника док говори; тражење и нуђење помоћи; упознавање са другима; иницирање конверзације; говор у складу са темом конверзације. Прагматски одговарајућа комуникација: познавање нијанси у комуникацији – вербалне и невербалне; одржавање конверзације; дистанца у комуникацији; изражавање осећања; изражавање жалби – притужби; препознавање осећања других.

7. **Развоја вештина за самозаштиту обухвата:** развој компетенција самозаштите у смислу: самоконтроле, избергавању ризичних ситуација-проблематичног окружења и друштва, поштовању смерница и правила,

размишљања пре деловања, савлађивања јаких емоција, јасног разумевања сопственог понашања и његовог утицаја на друге; стварање веза са другима и стицање социјалних вештина за стабилно

функционисање (усмеравање на позитивне интеракције са окружењем, поштовање сопствене личности али и других, усмеравање ка позитивним активностима-спорт, музика и др., изградња здравих емотивних односа са особама које му одговарају за дружење); вођење бриге о здрављу; коришћење новца: одговорно трошење новца, чување новца.

8. **Развоја вештина и знања потребних за живот и рад изван институције:** охрабривање потенцијала и оснаживање личности и разбијање предрасуда (ко сам ја и како се осећам, ја као посебна личност, јачање самопоштовања, сазнања, толеранција верске, националне припадности, припадност култури, учење различитости и толеранцији...); јачање социјализације и интеграције кроз: учествовање у спортским активностима (правила различитих спортских игара, спортско понашање, прихватање пораза...); организовање посета културно – уметничким догађајима (посете музију, галерији, позоришту, биоскопу, концерту и др.); упућивања на сарадњу са Центром за социјални рад
9. **Помоћи у учвршћивању стечених знања и вештина:** усавршавање већ развијених знања, вештина, радних навика, ставова и вредности које оспособљавају корисника да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе; програмске активности допуштају извесну диференцијацију корисника, јер се везују за њихова интересовања, предзнања, склоности, специфичне потребе и у већини случајева треба да подразумевају самостални избор између понуђених тема и активности.
10. **Организовање радно – окупационих активности:** радна окупација је област која благотворно делује на целокупни психофизички статус и понсшње коридника. Квалитет и квантитет рад није примарни циљ, он је резултат свеукупног развоја корисника. Радном окупацијом се подстичу радне навике, истрајност, одговорност, умешност и вештина за обављање једноставних радњи. Кроз активности које се спроводе у оквиру радне окупације формира се вештине и навике потребне за радни процес, развија се самосталност, истрајност и тачност. Кроз радну окупацију корисници се упознају се са различитим материјалима и техникама рада. Кроз радну окупацију организују се следеће **радионице:** **креативне радионице** (цртање и бојење разним техникама, декупаж, колаж, оригами, пластично обликовање...);

радионице народне радиности (вез, хеклање, плетење, ткање...); еколошке радионице и (одржавање дворишта, брига о цвећу, уређивање и аранжирање просторија у Прихватилишту) и **спортске радионице** (шах, пикадо). Креативност је веома сложена способност која подстиче стваралаштво. Свака особа поседује креативне способности које се разликују: у степену креативности; у сфери. Кроз разне технике осликовања и моделирања од различитих материјала, потенцира се развој креативности и осећања за лепоту. Различитим уметничким техникама, развијају се и унапређују потенцијали корисника. Корисници се усмеравају ка самосталности, уредности и истрајности у раду. Учествовањем у креативним активностима, корисници примарно развијају осећање задовољства, а потом и унапређују самоприхватање јер добијају материјалне продукте својих вештина и ангажовања

11. **Организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника:** одмарање и дружење после ручка уз кафу; прелиставање илустрованих и др. часописа; друштвене игре у пару и групи; бављење хобијем; уређење и декорација радних просторија и хола; гледање културно – забавног и спортског ТВ програма; слушања одабране музике – изражавање кроз покрет (плес).
12. **Организовање културно – забавних садржаја у складу са интересовањима, жељама и способностима корисника у установи и изван ње:** кроз културно забавне активности развијају се веома значајне социјалне вештине. У времену предвиђеним за ове активности могу се понудити различити садржаји: играње друштвених игара, изражавање кроз плес и игру, такмичарске игре...битно је да се корисници забављају те им због тога треба организовати обележавање рођендана, значајних датума, празника и сл. Осим тога корисницима треба омогућити шетње и квалитетно време проведено на свежем ваздуху. Могући циљеви културно – забавних активности: превентивно деловање на развој осећања усамљености и изолованости; правилно коришћење слободног времена; побољшање квалитета друштвеног живота; задовољавање социјалних и емоционалних потреба; усвајање групних норми и развој осећања припадности; развијање способности одлучивања у једноставним животним ситуацијама; развијање способности да се прихвати и поднесе повремену неуспех.

Активности усмерене ка остваривању права на правну подршку.

Ове активности односе се на: утврђивање идентитета корисника; сарадњу са Министарством унутрашњих послова – Полицијском управом Ниш у циљу утврђивања корисника пронађених у скитњи/ на улици без личних докумената; обезбеђивање доступности правне помоћи и подршке; упућивање корисника на доступност бесплатне правне помоћи и подршке; обезбеђивање комуникације корисника страних држављана са дипломатско конзуларним представништвима; упућивање корисника на остваривање права из области социјалне заштите (ЈНСП, НСП, УНСП, ТНП), упућивање корисника на остваривање права из области здравствене заштите и друге послове правне подршке и усмеравања у складу са посебним прописом.

Активности усмерене ка пружању психосоцијалне подршке

Психосоцијална подршка корисницима, члановима породице и сродницима подстиче позитивну интеракцију између њих.

Важно је у раду са корисницима, породицом и сродницима да се процени потреба корисника и ресурси породице/сродника, уз уважавање особеноти и потреба корисника, јер из те процене можемо доћи до закључка који су ресурси доступни породици који би помогли у решавању и превазилажењу проблема.

План и програм рада у током пружања психосоцијалне подршка се организује и реализује на основу потреба и могућности како корисника тако и њихових породица/сродника.

Циљеви саветодавног рада усклађују се са свакодневним потребама корисника и породице/сродника, сходно томе рад стручних радника обухвата следеће области:

- 1. Рад са корисницима које односи на:** учешће у процени усвојених знања и вештина; рад у случају асоцијалних понашања и подстицање социјално прихватљивих образаца понашања; опсервација корисника (понашање корисника); рад са корисницима зависно од њиховог психо – физичког стања (степен подршке)

2. **Саветодавни рад са члановима породице/сродницима у циљу:** обезбеђивање емотивне и социјалне подршке породици/сродницима, подстицање и охрабривање чланова породице/сродника да наставе у учествовању решавања тенутних ситуација; помоћи у проналажењу властитих система подршке, ресурси који су доступни породици/сродницима; процене снага породице; побољшања односа корисник-члан породице/сродник; помоћи при доношењу одлуке у најбољем интересу корисника; помоћ у побољшању социјалне функционалности, побољшање друштвеног живота колико то могућности дозвољавају; обавештавање члана породице/сродника о стању корисника. Рад са члановима породице/сродницима се обавља како путем телефонског разговора тако и приликом посете кориснику.
3. **Сарадња са стручним лицима других установа** (социјалних, здравствених, образовних) – ради се на побољшању међуинституционалне сарадње на нивоу локалне заједнице, ради унапређења квалитета живота наших корисника и њихових породица. Међусобна размена информација и заједничких циљева за добробит корисника и чланова породица.

Активности усмерене на подршку при школовању и запошљавању

Ове активности односе се на: помоћ у тражењу прилика за запошљавање унутар заједнице; упућивање корисника на коришћење сајтова за запошљавање; упућивање корисника на разноразне огласе за посао; подстицање и подршка у почетним данима новог запослења.

ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА РАДНИКА

У наредној години као и до сада радиће се на праћењу научних достигнућа у раду са корисницима, кроз организовање, али и учествовање на научним скуповима, радионицама у циљу обезбеђивања што квалитетније услуге. С тим у вези, наредне године планирамо да учествујемо на следећим обукама, скуповима, округлим столовима, конференцијама:

1. Стручни скуп „Октобарски сусрети“ коју организује Центар за социјални рад у Нишу у сарадњи са Комором социјалне заштите;
2. Програм обуке стручних радника/сарадника у социјалној заштити у области деменције, болести зависности, алкохолизам и преговарање са тешко сарадљивим корисницима коју организује Комора социјалне заштите.

ЦЕНТАР ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ „МАРА“ НИШ

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ БР. 19; ТЕЛЕФОНИ 018-4106 906

3. Стручни скуп „Конгрес психолога“.
4. Друге стручне скупове у оквиру личног професионалног интересовања.

У циљу професионалног усавршавања у години за нама подржали смо потенцијал запослених и охрабрили их да стечена искуства уврсте у примере из праксе.

Руководилац услуге дипл. психолог Горица Цветковић

5. ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА ЛИЧНИ ПРАТИЛАЦ ДЕТЕТА

Лични пратилац детета је услуга социјалне заштите која спада у дневне услуге у заједници, ова услуга пружа социјалну подршку ученицима са сметњама у развоју, а у циљу побољшања услова деце у инклузивном образовању, њиховом развоју и квалитету њиховог живота.

Сврха услуге: Личног пратиоца детета јесте пружање одговарајуће индивидуалне практичне подршке детету ради укључивања у редовно школовање и активности у заједници и ради успостављања што већег нивоа самосталности. Капацитет броја корисника у услузи је 135.

Општи циљ: Свеобухватни систем подршке особама са сметњама у развоју у смислу превенције друштвеног изопштавања корисника и унапређења социјалне инклузије у целини.

Посебни циљеви: Пружање подршке и помоћи појединцу и породици ради побољшања, односно очувања квалитета живота, отклањања или ублажавања ризика неповољних животних околности, као и стварање могућности да самостално живе у друштву.

Циљна група: услуга је намењена деци са сметњама у менталном и/или интелектуалном развоју и инвалидитетом која су укључена у васпитно – образовни процес, до краја редовног школовања, укључујући завршетак средње школе. Услуга је намењена деци са сметњама у развоју којој је утврђен I, II и III степен подршке. Директни корисници услуге су деца са сметњама у развоју, а индиректни корисници услуге се породице деце са сметњама у развоју, наставно особље и ученици у школи или предшколској установи.

Програмске активности: Активности везане за услугу дефинишу се у складу са иновативним принципима социјалне заштите, те је услуга окренута ка кориснику, свеобухватна и доступна. Реализује се у инфраструктурним ресурсима који дозвољавају пуну социјалну инклузију, а у складу са природом саме услуге.

Активности услуге лични пратилац детета реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуални планом рада и у складу са проценом потреба корисника, у области кретања, одржавања личне хигијене, храњења, облачења и комуникације са другима.

Лични пратилац детета ангажован је оним данима када дете похађа наставу у временском периоду који је одређен индивидуалним планом услуге за сваког корисника. Лични пратилац детета је ангажован највише 8 сати дневно, 5

дана у недељи, у складу са донетим Решењем о коришћењу услуге надлежног Центра за социјални рад „Свети Сава“.

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЈЕДИНИЦЕ ЛИЧНИ ПРАТИЛАЦ ДЕТЕТА

У складу са природом услуге лични пратиоци пружају детету индивидуалну практичну подршку у кретању, одржавању личне хигијене, храћењу, облачењу и комуникацији са другима, под условом да је дете укључено у васпитно–образовну установу, односно школу, до краја редовног школовања, укључујући завршетак средње школе.

Активности услуге Лични пратилац детета реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуални планом рада и у складу са проценом потреба корисника и односе се на:

1) помоћ код куће:

- у облачењу;
- одржавању личне хигијене (умивање, чешљање, прање зуба);
- при храћењу (припрема и сервирање лакших оброка, храћење или помоћ у коришћењу прибора и сл.);
- припреми књига и опреме за вртић, односно школу;

2) помоћ у заједници односи се на:

- помоћ у коришћењу градског превоза (улазак и излазак из средстава превоза, куповина карте и сл.);
- помоћ у кретању (оријентација у простору уколико је дете са оштећењем вида, гурање колица или коришћење других помагала и сл.);
- подршка у игри; подршка и посредовање у комуникацији (укључујући културне или спортске активности и друге сервисне подршке).

Виши ниво функционалности корисника и нижи степен потребне подршке поставља се као циљ у развоју и одржавању практичних вештина неопходних за свакодневни живот кроз следеће програмске активности:

- 1) подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом;
- 2) подршка у учењу, одржавању и развијању контакта са надлежним службама;
- 3) развијање метода рада који охрабрују учествовање корисника у активностима у заједници;
- 4) подршка при активностима за провођење слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника;

- 5) подршка при учешћу у активностима културно–забавних садржаја у заједници;
- 6) подршка у развоју вештина за препознавање и решавање проблема;
- 7) помоћ и подршка у развоју комуникационих вештина;
- 8) подршка у развоју вештина за самозаштиту;
- 9) помоћ развоју вештина и знања потребних за живот у заједници.

Реализација активности има јасно дефинисане циљеве и одређена је временским оквиром.

Временска динамика одржавања активности: активности које пружа лични пратилац детета реализују се свакодневно, односно у току радне недеље, када дете похађа наставне активности. Лични пратилац детета ангажован је оним данима када дете похађа наставу у временском периоду који је одређен индивидуалним планом услуге за сваког корисника. Лични пратилац детета је ангажован највише 8 сати дневно, 5 дана у недељи, у складу са донетим Решењем о коришћењу услуге надлежног центра за социјални рад.

Стручни радник/руководилац корисницима услуге обезбеђује адекватног извршиоца услуге – личног пратиоца детета, консултативне састанке са личним пратиоцима корисницима и законским заступницима корисника, посредује код других организација, успоставља сардању са васпитно–образовним институцијама, разрешава конфликтне ситуације као и дилеме корисника, али и ангажованих личних пратилаца, прати промене код корисника и осталих актера у процесу пружања услуге.

У раду са корисницима биће ангажован стручни радник/руководилац услуге и сарадници, лични пратиоци детета.

ПЛАН АКТИВНОСТИ РАДА ЛИЧНИХ ПРАТИОЦА ЗА ВРЕМЕ РАСПУСТА

Активности услуге Лични пратилац детета за време распуста реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуални планом рада и у складу са проценом потреба корисника и односе се на:

- 1) помоћ код куће:
 - у облачењу;
 - одржавању личне хигијене (умивање, чешљање, прање зуба);
 - при храћењу (припрема и сервирање лакших оброка, храћење или помоћ у коришћењу прибора и сл.);
- 2) помоћ у заједници односи се на:

- помоћ у коришћењу градског превоза (улазак и излазак из средстава превоза, куповина карте и сл.);
- помоћ у кретању (оријентација у простору уколико је дете са оштећењем вида, гурање колица или коришћење других помагала и сл.);
- подршка у игри; подршка и посредовање у комуникацији (укључујући културне или спортске активности и друге сервисне подршке).

Виши ниво функционалности корисника и нижи степен потребне подршке поставља се као циљ у развоју и одржавању практичних вештина неопходних за свакодневни живот кроз следеће програмске активности:

- 1) подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом;
- 2) подршка у учењу, одржавању и развијању контакта са надлежним службама;
- 3) развијање метода рада који охрабрују учествовање корисника у активностима у заједници;
- 4) подршка при активностима за провођење слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника;
- 5) подршка при учешћу у активностима културно–забавних садржаја у заједници;
- 6) подршка у развоју вештина за препознавање и решавање проблема;
- 7) помоћ и подршка у развоју комуникационих вештина;
- 8) подршка у развоју вештина за самозаштиту;
- 9) помоћ развоју вештина и знања потребних за живот у заједници.

Реализација активности има јасно дефинисане циљеве и одређена је временским оквиром.

Временска динамика одржавања активности за време распуста: активности које пружа лични пратилац детета реализују се пет дана у недељи, осам сати дневно.

Услуга личног пратиоца се обавља уз сва поштовања и уважавања личности детета/ученика уз строгу забрану било ког вида насиља или дискриминације, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, имовног стања, културе, језика, старости, психичког и физичког инвалидитета, и строгу забрану довођења детета/ученика у понижавајући положај.

Приликом пружања услуге лични пратилац ће се руководити и поступати у складу са следећим принципима:

- индивидуална подршка
- поштовање права детета/ученика
- поштовање породичних опредељења и стилова живота
- сарадња са породицом и другим актерима у дететовом животу
- поштовање приватности детета и породице.

Стручни радник/руководилац корисницима услуге обезбеђује консултативне састанке са личним пратиоцима корисницима и законским заступницима корисника, посредује код других организација, успоставља сардању са васпитно—образовним институцијама, разрешава конфликтне ситуације као и дилеме родитеља/законских заступника корисника, али и ангажованих личних пратилаца, прати промене код корисника и осталих актера у процесу пружања услуге и за време распуста.

ПЛАН ОБУКЕ ЛИЦА АНГАЖОВАНИХ НА ПРУЖАЊУ УСЛУГЕ ЛИЧНИ ПРАТИЛАЦ ДЕТЕТА

Запослени (стручни радници) на пружању услуге су у обавези да стално прате развој струке и да се стручно усавршавају ради одржавања и унапређења професионалних компетенција и подизања квалитета стручног рада. Стручно усавршавање и успешно завршена обука по акредитованом програму је услов за стицање и обнављање лиценце за рад. Стручно усавршавање, образовање и обука запослених на пословима пружања услуге има за циљ побољшање квалитета и методологије рада на пословима на којима су ангажовани у складу са развојем и потребама услуге Лични пратилац детета.

Облици стручног усавршавања одвијаће се у оквиру стручних скупова, као што су: конгреси, сабор, сусрети, дани, конференције, саветовање, симпозијуми, округли столови, трибине, вебинар.

Запослени који непосредно раде са корисницима су обавезни да стекну сертификат о успешно завршеној обуци по акредитованом програму за рад на тим пословима. Број запослених у непосредном раду са корисницима, којима је потребна акредитована обука, зависи од броја признатих права родитељима за коришћење услуге Лични пратилац детета у текућој години, као и у случају промена, тј. запошљавања нових личних пратиоца.

Руководилац услуге дипл. психолог Споменка Радојевић

6. ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА ОЈ ПЕРСОНАЛНА АСИСТЕНЦИЈА

УСЛУГА ПЕРСОНАЛНА АСИСТЕНЦИЈА

Персонална асистенција је услуга у систему социјалне заштите која спада у групу услуга подршке за живот у заједници и представља организовани вид подршке особама са инвалидитетом у обављању свакодневних активности.

Право на самостални живот и право на укљученост у заједницу дефинисан је чланом 19 Конвенције Уједињених нација о правима особа са инвалидитетом. Овај члан препознаје „једнако право особа са инвалидитетом да живе у заједници и уживају право избора једнако са другима“ и стога захтева „да се предузму ефективне и одговарајуће мере како би олакшале особама са инвалидитетом да у потпуности уживају ово право“.

Услуга Персоналне асистенције пружа се пунолетним лицима са инвалидитетом и процењеним I и II степеном подршке, која остварују право на увећани додатак за туђу негу и помоћ, имају способност за самостално доношење одлука, радно су ангажована или активно укључена у рад различитих удружења грађана, спортских друштава, политичких партија и других облика друштвеног ангажмана, односно укључене у редовне или индивидуалне образовне програме, радне и друштвене активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности.

Сврха услуге персоналне персоналне асистенције јесте пружање одговарајуће индивидуалне практичне подршке која је кориснику неопходна за задовољавање личних потреба и укључивање у образовне, радне и друштвене активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности. Дефинише се према специфичним и индивидуалним потребама сваког корисника, тако да омогући да особа са инвалидитетом добије адекватну спољну подршку којом компензује немогућност самосталног задовољавања потреба и обављања активности.

Капацитет броја корисника у услузи је 55.

Општи циљ услуге јесте укључивање особа са инвалидитетом као равноправних грађана и носиоца права, и превенција друштвеног изопштавања ове групе корисника.

Посебни циљеви услуге усмерени су на одржавање и унапређење квалитета живота особа са инвалидитетом, а у зависности од идентификованих потреба и капацитета за самостално обављање одређених активности, као и капацитета породице корисника и доступних ресурса.

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЈЕДИНИЦЕ ПЕРСОНАЛНА АСИСТЕНЦИЈА

Услуга персоналне асистенције пружаће се корисницима којима је упутни орган Центар за социјални рад „Свети Сава“ признао право на коришћење услуге, и то на четири или осам сати коришћења услуге дневно.

Свим корисницима биће обезбеђена квалитетна услуга, а на основу идентификованих потреба и процене социо-економских прилика.

Услуга персоналне асистенције оствариваће се кроз активности којима ће се у складу са сврхом услуге, а у зависности од процењених потреба корисника, обезбеђивати практична помоћ и подршка.

Ове активности укључују:

- Помоћ у одржавању личне хигијене и задовољавању основних личних потреба (помоћ при облачењу и свлачењу, обављању физиолошких потреба, купању, прању косе, итд.);
- Помоћ у одржавању хигијене стана, обављању свакодневних активности и задовољавању основних животних потреба (обезбеђивања исхране, набавку намирница, спремање оброка, храњење, одржавање чистоће просторија и итд.);
- Подизање, премештање (трансфер) и помоћ при кретању унутар и изван корисникове куће, радног места и места где се одвијају друштвене и образовне активности, помоћ у коришћењу превоза;
- Помоћ у коришћењу терапеутских и здравствених услуга и коришћењу и одржавању помагала;
- Помоћ при комуникацији, социјалним контактима и задовољавању социјалних, културно – забавних и других потреба;
- Помоћ при обављању различитих радних, образовних и друштвених активности.

У раду са корисницима биће ангажован стручни радник/руководилац услуге и непосредни извршиоци, персонални асистенти. Један персонални асистент пружаће услугу једном кориснику, с тим што у случајевима када је корисницима признато право на четири сати коришћења услуге дневно, један персонални асистент може бити ангажован у раду са двоје корисника, а на начин да се не умањује квалитет пружања услуге.

Стручни радник/руководилац услуге корисницима обезбеђује подобног извршиоца услуге- персоналног асистента који поседује знања и капацитете да адекватно пружи услугу, и који је похађао акредитовани програм обуке за пружање ове услуге. Улога стручног радника односи се на надгледање и контролу пружања услуге и поштовање

стандарда, законских норми, и уговорених обавеза. С тим у вези организоваће консултативне састанке са корисницима услуге и персоналним асистентима, како би се превазишле евентуалне конфликтне ситуације, подстакла толеранција и међусобно уважавање, а имајући у виду најбољи интерес корисника.

Стручни радник по потреби пружа психосоцијалну подршку корисницима и члановима њихових породица а са циљем јачања њихових капацитета за превазилажење неповољних животних прилика. Саветодавним разговорима са корисницима помаже им се у развоју резилијентности за превазилажење изазова свакодневног живота. Такође, стручни радник, по потреби посредују код других организација како би се побољшао амбијент за приступ и остваривање права ове групе корисника.

Стручни радник организоваће и едукативне трибине и психолошке радионице са корисницима и персоналним асистентима као вид подршке за што квалитетније и адекватније пружање ове услуге.

ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА

Непосредни извршиоци, персонални асистенти, у обавези су да похађају акредитовани Основни програм обуке за пружање услуге персонална асистенција. Основни циљеви овог програма јесу стицање основних знања и концептуалног оквира у коме се остварује услуга персоналне асистенције. Такође, током ове обуке усвајају се основна знања и разумевање кључних организационих и процесних карактеристика услуге персонална асистенција.

Поред тога, сходно својим професионалним афинитетима, персонални асистенти ће похађати едукације, трибине и семинаре .

Стручни радник на услузи активно ће учествовати на Октобарским сусретима у социјалној заштити, Конгресу психолога, као и Данима примењене психологије.

Такође, као члан Друштва психолога Србије, стручни радник/руководилац услуге учествоваће у раду секције психолога запослених у социјалној заштити.

Такође, организоваће едукативне трибине и психолошке радионице намењене како корисницима услуге, тако и персоналним асистентима.

Руководилац услуге дипл. психолог Даница Вукић Игњатовић

ГОДИШЊИ ПЛАН И ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Здравствена заштита корисника у Центру „Мара“ спроводи се кроз дневни, месечни и годишњи план и програм рада.

Дневни план и програм рада обухвата:

- Јутарњи пријем/обилазак корисника. Том приликом врши се: свакодневно мерење телесне температуре бесконтактним топломером и дезинфекција руку алкохолом због актуелне епидемиолошке ситуације, преглед грла, лимфних жлезда врата, коже и видљивих слузокожа; узимање података од родитеља/старатеља/корисника о евентуалним здравственим проблемима њихове деце или њих самих променама у понашању и обавештење о потреби у лековима за свакодневну терапију која се даје у Центру, контрола личне хигијене (коса, нокти, одећа и обућа);

Корисницима који се примају у ОЈ са услугом смештаја врши се здравствени преглед на пријему;

- Подела терапије у време доручка, ручка и ужине, али и у друго време ако је тако назначено у извештају лекара специјалисте;

- Мерење крвног притиска корисника који су на антихипертензивној терапији, као и мерење вредности шук-а у крви;

- Упознавање запослених са здравственим стањем корисника (у случају да има неких проблема);

- Праћење деловања терапије корисника након дате терапије (нарочито корисника код којих је уведена нова терапија);

- Вођење евиденције о датој терапији у свесци намењеној за то;

- Вођење медицинске документације (здравствени картон, протокол болесника, дневник рада);

- Свакодневна комуникација и сарадња са родитељима/старатељима/корисницима по потреби (лично или телефоном);

- Превенција заразних болести едукацијом корисника појединачно или групно кроз обраду тема о личној хигијени, некада и у сарадњи са запосленима из групе;

- Превенција кардиоваскуларних обољења обрадом фактора ризика који доводе до поменутих обољења;

- Збрињавање корисника у случајевима: напада епилепсије, када су узнемирени и агресивни, у случајевима повреда, у случају других здравствених проблема (повишен крв. притисак, главобоља, повишена тел. температура, мучнина, повраћање, бол у стомаку и сл.);

- Контрола исправности хране која се даје корисницима;

- Контрола хигијене: кухиње и кухињског прибора, личне хигијене особља које сервира храну, трпезарије, радних просторија корисника, тоалета за кориснике и тоалета за особље;
- Вођење евиденције о контроли обављања активности у циљу одржавања хигијене на недељном нивоу;
- У случајевима повећаног ризика за настанак заразних болести као и у случају проглашене епидемије неке заразне болести (грип, жутица, цревне заразне болести и инфекције др.), здравствена служба центра налаже да се појачају санитарно-хигијенске мере у циљу спречавања настанка обољења или сузбијања истог;
- Спровођење свакодневних санитарно – хигијенских мера као што су: прелазак преко дезобаријере; дезинфекција руку алкохолом; свакодневно ношење једнократних заштитних маски; ношење радне одеће и обуће; редовно брисање столова и радних површина у просторијама где бораве корисници раствором дезинфекционог средства; дезинфекција тоалета за кориснике и тоалета за особље више пута у току дана.
- Сарадња са нутриционистом из кухиње Пчелица која нам врши услуге припреме и доставе хране у случају када је некоме од корисника потребна одређена дијета;

Месечни план и програм рада обухвата:

- Мерење крвног притиска свим корисницима у циљу откривања нових случајева хипертензије и бележење измерених вредности у листу где се прате промене за сваки месец, а током целе године;
- Мерење тежине корисницима који су приметно добили или изгубили на тежини;
- Контрола лабораторијских налаза који нису били у оквиру референтних вредности, које су корисници радили по нашем или по налогу изабраног лекара/лекара специјалисте;
- Планирање потреба и реализовања набавке лекова и санитетског материјала;
- Сарадња са лекарима специјалистима и субспецијалистима УКЦ Ниш, као и са изабраним лекарима корисника одговарајућих здравствених установа у граду;
- Сарадња са лекарима Кућне неге ДЗ Ниш;
- Учешће у планирању и реализацији планова и програма рада стручног тима;
- Учешће у раду комисије за пријем нових корисника;
- Сарадња са хигијенско – епидемиолошком службом Дома здравља која контролише хигијену у центру „Мара“ и по потреби даје упутства о предузимању појачаних санитарно – хигијенских мера у случају проглашења неке заразне болести;

Годишњи план и програм рада обухвата:

- Систематски преглед корисника (крајем године);
- Упућивање и контролисање лабораторијских налаза (крвна слика, брис грла и носа, општи преглед урина и преглед столице на паразите)
- Вођење евиденције и слање корисника на прегледе и контроле лекарима специјалистима;
- Давање упута за санитарни преглед особљу центра које ради у непосредном контакту са храном (два пута годишње);
- Вођење евиденције о обављању санитарних прегледа у Заводу за јавно здравље запослених којима је овај преглед обавезан као и давање упута за санитарне прегледе.
- Праћење корисника на излете и вишедневне рекреативне боравке у оквиру којих се врши здравствени надзор корисника под којим се подразумева: планирање и набавка потребних лекова и санитетског материјала за време рекреативног борава, подела редовне терапије, контрола хигијене просторија где бораве корисници, контрола хигијене и исправности хране коју добијају корисници за време рекреативног борава, збрињавање повреда и других здравствених проблема корисника по потреби; сарадња са здравственим установама у местима у којима се борави.
- Планирање и реализовање набавке лекова и санитетског материјала на нивоу Центра, а потом расподела по организационим јединицама;
- Планирање и набавка медицинске документације;
- Планирање и набавка медицинских апарата потребних за рад медицинског особља;
- Сарадња са Републичком здравственом инспекцијом која у Центру врши контролу и надзор рада здравствене службе;
- Сарадња са Републичком санитарном инспекцијом која у Центру врши контролу хигијене, налаже и предлаже мере за унапређење исте и врши контролу урађених санитарних прегледа особља које ради у непосредном контакту са храном;
- Сарадња са Центром за превенцију Дома здравља, чија екипа, између осталог, врши и превентивне прегледе запослених једном годишње;
- Сарадња са Министарством социјалне заштите;
- Сарадња са Центром за социјални рад;
- Сарадња са Центром за контролу и превенцију болести Института за јавно здравље Ниш ради контроле исправности стерилизације сувог стерилизатора. У плану за идућу годину по препоруци шефа овог центра урадићемо и узимање брисева са радних површина просторије за интервенције при ординацији;

ЦЕНТАР ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ „МАРА“ НИШ

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ БР. 19; ТЕЛЕФОНИ 018-4106 906

- Сарадња са Центром за хигијену и хуману екологију ИЗЈЗ Ниш. Од ове године по налогу санитарне инспекторке наложена је мера узимања брисева из кухиње одакле се дистрибуира храна корисницима као и радне одеће сервира који врше поделу хране корисницима, контрола енергетске вредности хране коју добијају корисници као и контрола исправности воде за пиће са чесме;
- Сарадња са Институтом за јавно здравље Ниш у вези консултације за све предвиђене епидемиолошке мере, вакцине, заразне болести и све мере предвиђене од стране Института за јавно здравље Србије Др Милан Јовановић Батут;

Др. Валентина Динић

Др.Нина Костић

Др. Добринка Димитријевић